

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Tessa Meltsas

**NÄIDENDI LOOMINE, TEOSTAMINE JA SALVESTAMINE TORI
PÕHIKOOLI NÄITERINGIS**

Loov- praktiline lõputöö

Juhendaja: Allan Kährik,

MA, pedagoogika assistent

Kaitsmisele lubatud.....

Viljandi 2020

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1. RAKENDUSTEATRI JA DRAAMA MEETODI KASUTAMINE ÕPILASE LOOVUSE TOETAMISEL	6
2. NÄIDENDI LOOMINE, LAVASTAMINE JA ETENDUSE SALVESTAMINE	9
2.1. Näiteringi ellukutsumine ja näidendi loomine	9
2.1.1. Nutiseadmed koolis.....	14
2.2. Näidendi lavastamine	16
2.3. Etenduse salvestamine ja tagasiside sellele	22
3. REFLEKSIION	25
KOKKUVÕTE	30
KASUTATUD ALLIKAD	31
LISAD	32
Lisa 1 Näidendi käsikiri.....	32
Lisa 2 Salvestus “Tänapäeva koolilugu”.....	45
SUMMARY	46
LIHTLITSENTS	48

SISSEJUHATUS

Ma töötan huvijuhina Tori Põhikoolis teist aastat. Tori Põhikoolis õpib veidi üle 200 õpilase ning moodustatud on 11 klassi. Esimene aasta selles koolis läks kohalike traditsioonide, laste ja nende huvide tundmaõppimise. Jälgisin, vaatlesin, mõtisklesin – kuidas anda oma panus. Seoses nutiseadmete kasutamisega koolinoorte seas, esineb tõsisemaid suhtlemisprobleeme. Leidsin, et näiteringi taasavamine, aitaks noorte vahel suhtlemisele tublisti kaasa. See on koht, kus saan rakendada oma õpitud teadmisi. Teise aasta alguses alustasin näiteringi tööga, et anda oma panus, eakaaslaste vahetu suhtluse elavdamiseks.

Loov- praktilise lõputöö teema valikul lähtusin ka isiklikust huvist draamameetodite kasutamise ja efektiivsuse vastu. Minu soov oli rakendada enda näidendi ideid ja koos näiteringis osalevate noortega koostada näidendi käsikiri, tutvustada näiteringis osalejatele näitlemise põhitõdesid ja panna neid mõtlema näidendis esile kerkinud probleemidele. Minu loov-praktilise lõputöö eesmärk oli läbi näidendi loomise, lavastamise ja salvestamise luua loov keskkond, et minu juhendamisel ja kaasa aitamisel avardada laste loovmõtlemist, parandada nende suhtlemisoskusi ning toetada isetegemist, iseolemist, isemõtlemist. Tegemist oli minu esmakordse iseseisva näiteringi juhendamiselega.

Viisin läbi praktilise töö, mis on seotud kohaliku kogukonnaga ehk kogukonnas olevate noortega, pakkudes neile võimalust kooli siseselt suhelda oma eakaaslastega väljaspool nutimaailma. Koos kogeda ehedaid emotsioone ning nautida nädalas ühte loovat kriitikavaba tundi, kus ununeb nutimaailm, inimene saab olla tema ise ja suheldes vallanduvad siirad emotsioonid. Luues seeläbi õhkonna, kus õpilane tajub, et teda ei kritiseerita – see tunne on vabastav. Kõikidele osalisele jäid näiteringist alles positiivsed emotsioonid ja mälestused. Midagi vahvat sai koos ära tehtud ja see hea tunne jääb meelde.

Kogegin TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias õppides huvijuht-loovtegevuse õpetaja erialal (2015-2019) enda suhtlemisoskuse ja väljendusoskuse paranemist, tutvudes esmakordselt rakendusteatri metoodikaga ja erinevate töövõtetega järgnevatel ainetel: eneseväljendus ja

improvisatsioon, draamaõpetus, osalusteater, draamaõppe praktika, rakendusteatri praktika, eneseväljenduse praktikum. Ja seetõttu valisin draama metoodika kasutamise ka enda loov-praktilises lõputöös.

See valdkond on kaasahaarav ja mitmekülgete kasutusvõimalustega. Olles ise huvijuht Tori Põhikoolis, tahan pakkuda seda võimalust ka oma kooli noortele. Draama meetodid on tulemuslik viis äratada noortes näitlemishuvi, rolli ja teksti analüüsimist ja noorelt noorele esitatud viisil anda edasi ka oluline sõnum. Pean oluliseks pakkuda lastele aktiivset, väljakutsuvat ja vaheldusrikast õppevormi draama näol.

Töö praktilise osa viisin läbi 26 Tori noorega vanuses 7-15 aastat, ajavahemikul 03.09.2019 kuni 21.01.2020 Tori Põhikoolis. Näiteringi läbiviimiseks oli oluline avar ruum ja liikumisvõimalus, milleks kasutasime kooli aulat ja hiljem filmimiseks juba konkreetseid kohti koolimajas.

Näidendi eesmärgiks oli koguda näitringsis osalejatelt vahvaid lugusid ja tegemisi Tori Põhikoolist, anda edasi sõnum nutiseadmete kasutamise vähendamise vajalikkusest ja sõprade olemasolu olulisusest ning anda kõik ühtse tervikuna edasi Tori Põhikooli kooliperele kooli 145. juubeli kingitusena, sest koolil on traditsioon oma juubeleid tähistada meenutustega ajaloolistest või lõbusatest juhtumitest. Meie selle juubeli näidend räägib kooli tänasest päevast, koos nutiseadmete ja suhtlemisprobleemidega.

Näidendi loomisega soovisin teostada kolme eesmärgi. Looa lugu, mis paneks osalejaid ja vaatajaid mõtlema tänapäevases koolis loodud telefonikeelu olulisusele ja nutisõltuvusest vabanemisele. Ma soovisin saavutada olukorda, kus keskmine kooliõpilane tunneb ennast filmi vaadates ära ning mõistab, miks on koolis loodud vahetunni tegevused ja miks on ära keelatud telefonide kasutamine 1.-6. klassi õpilastel. Loodud näidendis kajastub ka palju muid teemasid, nagu õpetajaks kehastumine, huviringidest osavõtmine, aja kasutamine ja planeerimine, õppimise olulisus ja sõprus. Kuid teema, mida soovisin, et vaatajad läbipõimunult teiste teemadega ära tunneksid, oli siiski nutiseadme kasutamise olulisus sõltuvalt vanusest.

Teiseks eesmärgiks oli aga anda näitringsis osalejatele esimene näitlemise kogemus. Kolmandaks eesmärgiks ja äärmiselt oluliseks pean, et kõik osalejad naudiksid seda protsessi täiel määral.

Oma lõputöö olen jaotanud kolmeks osaks. Esimeses peatükis tutvustan näiteringi olemust ja töövõtteid ning mängu olulisust selle tundides. Teine peatükk on jagatud kolmeks alapeatükiks. Esimeses alapeatükis kirjeldan näiteringi taasavamist näidendi loomiseks, annan ülevaate näidendi vormi leidmisest ja vajalikkusest ning selle eesmärkidest ja nutiseadmete kasutamise vähendamise olulisust. Teises alapeatükis kirjeldan näidendi lavastamise protsessi ja kolmandas alapeatükis etenduse salvestamisega seotud asjaolusid ja mõju osalejatele. Kolmandas peatükis toon välja plussid ja miinused, tugevad ja nõrgad pooled ning analüüsin ennast kui näidendi koostajat ja näiteringi juhendajat.

1. RAKENDUSTEATRI JA DRAAMA MEETODI KASUTAMINE ÕPILASE LOOVUSE TOETAMISEL

Blatneri (2007) järgi on rakendusteatri alaliigid (praktikad) vormiliselt mitmekesised. Sinna kuulub draamaõpe, protsessdraama, sotsiodraama, luguteater, psühhodraama, draamateraapia, mälestusteteater, rituaal, happening, haiglakloun, improteater, foorumteater ja ka legendil põhinev rollimäng (Simmermann 2018, lk 28).

Draama ja teater on meie käsitluses ühilduvad mõisted (Owens, Barber 2014, lk 9). Mina kasutan oma näiteringi töös draamat kui õppevahendit, kus kõik protsessis osalejad saavad uusi kogemusi ja teadmisi.

Väikelapse töö on mäng. Ja ta valdab mängu suurepäraselt. Ta läheneb mängule avatult, kuna tema loovus on avatud. Mati Unt (1989) on öelnud, et näitlejatel on laste mängult palju õppida, sest teatavasti saavad kõik teatri stiilid alguse mängust ehk kui hoida mängulisust laste igapäevaelus ja mitte suruda maha loomingulist mõtlemist, saabki juba alguse laste teatrikasvatus (Saage-Vahur 2002, lk 92). Draamaõpetuse harjutused on tuletatud suuremas osas teatrietüüdidest, lastemängudest ja inimese mõtetest (Oomer 2001). Juba aastane laps püüab teiste tegutsemise mõistmiseks neid jäljendada sest huvi selle vastu, kuidas teised inimesed maailma näevad ja mida mõtlevad, saab aluseks varajase lapsepõlve matkimismängule (Owens, Barber 2014, lk 9).

Mäng võimaldab inimesel luua enda ümber erilise maailma. Elavdab tema fantaasiat. Mängudel on suur osa isiksuse kujunemisel. Mängides on võimalik läbi elada midagi, mis päriselt oleks keeruline või suisa võimatu. Mäng võimaldab enda ümber luua maailma, mis vastab sinu ootustele ja unistustele, mis on tihtipeale vastupidine reaalsusele. Lapsed kes kasvavad katkises peres mängivad ideaalset kodu või lapsed kelle arvamust surutakse liigselt alla mängivad mängu mis võimaldavad neil oma arvamust avaldada.

Rollimängud pakuvad rikkalikku materjali fantaasiale, võimaldades lapsel süvendada isiksuse väärtuslike omadusi nagu näiteks julgust, osavust, kontsentreeritust, leidlikkust

jms. Võrreldes enda ja teiste käitumist kujutletavas situatsioonis, kujutletava reaalse inimese käitumisega, õpib laps võrdlema, hindama ja järeldusi tegema. (Saage-Vahur 2002, lk 95)

Nagu juba mainitud, on lapsele kõige omasem tegevus mäng, kuid sama oluline on ka keskkond kus seda mängu mängitakse. Laps peab tundma positiivseid emotsioone, ta peab julgema ennast avada. Laps peab tundma ennast väärtusliku ja kaitstuna ka juhul kui ta ei õnnestu esimesel korral. Vaba ja loominguline atmosfäär, soodustab loovuse elavdumist. Mulle väga meeldib Saage-Vahur (2002, lk 97) öeldu, et igas olukorras peaks saama inimene olla tema ise, käituda isikupäraselt ega pea pidevalt mõtlema sellele, mida teised temalt ootavad ja temast arvavad.

Tahan, et minu poolt juhitud Tori Põhikooli näiteringis, oleks loov õhkkond. Et ei oleks õigeid ja valesid vastuseid, tahan hinnata ja tunnustada iga õpilase avatust, aktiivsust, julgust, leidlikkust ja arengut. Psühholoog Karin Hango (1993) ütleb, et loovus on olemas igas lapses (Saage-Vahur 2002, lk 97). Lastel on võime välja mõelda uusi asju. Lastelt võib tulla väga ootamatuid ideid. Ja kuna laste maailmapildis ei ole õigeid ja valesid vastuseid, siis tahan oma näiteringis sellise õhkkonna luua. Pean väga oluliseks ka kiidusõnade kasutamist väikeste asjade eest, see paneb reeglina õpilase silmad särama ja loovuse veelgi enam lendama. Mis muudab õpilase veelgi avatumaks ja vastuvõtlikumaks uutele kogemustele.

Oma tööd kirjutades puutusin kokku psühholoog Karin Hango (1993) juhiseiga lapses loovuse ja arengu mahasurumiseks ning näiteringi tööd planeerides juhindusin sellele vastupidiselt (Saage-Vahur 2002, lk 98). Noortega töötades pean ise olema avatud, pean huvituma õpilaste tegudest ning neid innustama. Kokkupuutes nendega, pean alati viibima 100% mõttega kohal.

Üheks oluliseks meelepeaks pean ka Tuulingu (2001) mõtet, et ühtegi harjutust ei tohi teha mehhaaniliselt, vaid pideva mõttetöö saatel, kus väga tähtsal kohal on inimeste, olukordade ja sündmuste jälgimise oskus (Saage-Vahur 2002, lk 99). Toetudes eelnevas lauses öeldule ja oma kogemustele, saan öelda, et ühtegi harjutust ja mängu ei tohi teha nii, et hoiad kindlat reeglitest kinni ja ajad näpuga järge. See, et mäng või harjutus toimis eelmise grupiga, ei tähenda seda, et see töötab ka järgmisega. Iga grupp on erinev ja individuaalne. Igal grupp on nagu kogukond, kus on oma taust ja väärtused. Et gruppi loovus hästi tööle ja avatuks saada, peab seda gruppi õppima tundma ja vastavalt sellele

harjutusi kohandama. Kui miski ei toimi, siis ei ole seda ka mõtet peale suruda. Kui näed, et ei toimi, siis lõpeta see sujuvalt kenasti ära ja kiirelt ja loovalt mõtle uus plaan. Näiteringis ja üldse töös laste ja noortega, peab pidevalt olema varuks mitu erinevat harjutust, mängu või ülesannet, et kohandada ennast vastavalt grupile. Ka samal grupil võib juhtuda, et ühel päeval toimiv harjutus, mida ennegi tehtud, sobib, aga teisel jälle mitte. Samuti peab arvestama, et päevad ei ole vennad. Faktoreid, mis mõjutavad gruppi energiat on väga palju.

Mõnikord lakkab mäng, mida mängitakse reeglitega, olemast mäng, sest tähtis pole enam tegevus ise, vaid hoopis tulemus – sellel juhul läheneb mäng tööle ja õppimisele (Saage-Vahur 2002, lk 95).

Kui inimene suudab elule ja olukordadele loovalt läheneda, siis saab ta hakkama kergemini mistahes elusituatsioonides, olgu see siis inimestega suhtlemine, sünnipäevakingi valimine, suve töökoht, nädalavahetus või puhkus – loovus annab võimaluse paindlikult elada. Kuid ka Saage-Vahur (2002, lk 97) juhib oma artiklis tähelepanu, et traditsiooniline kasvatus peab aga hoopis olulisemaks kuulekust ja ära õppimist. Mõnel juhul traditsiooniline kasvatus tundub küll kindlama ja lihtsama valikuna, kuid see aga tingib loovuse tahaplaanile jäämise ning see võib närbuda. Ehk siis tuleb nentida, et harjumuspärane kasvatus pärsib isetegemist, iseolemist ja isemõtlemist. Mina oma töös noortega soovin just toetada noorte isetegemist, iseolemist ja isemõtlemist.

2. NÄIDENDI LOOMINE, LAVASTAMINE JA ETENDUSE SALVESTAMINE

Käesolevas peatükis kirjeldan, kuidas tekkis näiteringi loomise idee näidendi loomiseks. Selgitan kuidas läbi mängu, aitasin kaasa laste loovuse avanemisele, lõin sõbraliku ja usaldusliku õpikeskonna. Kuidas üheskoos leidsime näidendile vormi ja lahendused etenduse publikuni jõudmiseks.

2.1. Näiteringi ellukutsumine ja näidendi loomine

Tulemas oli kooli 145. aasta juubel ja varasemalt oli kooli juubeliteks tehtud näidendid rääkinud kooli ajaloo erinevatest perioodidest näiteks pioneeriajast, siis selle aasta juubeliks pakkus direktor välja teema tänapäeva kool. Näitering sai näidendi loomiseks loodud 5-9.kl õpilastele.

Viimati tegutses koolis näitering 4.-9. klassi õpilastele 5 aastat tagasi, mil valmis näidend kooli 140. aasta juubeliks. Eelnevad 2 õppeaastat viis näiteringi läbi hetkel 8. klassis käiv õpilane, kes ise õpib näitlemist Pärnu Kunstidemajas. See näitering aga oli mõeldud 2.-3. klassi õpilastele. Ehk pikalt ei olnud Tori Põhikoolis vanemale astmele näiteringi korraldatud.

Teatriõpetuse tunnid toetavad suuresti ka tulemusi kooli põhiprotsessis ehk õppetöös. Loomulikult ei toimu see üleöö, kuid mõne kuu möödudes võib märgata, et lapsed on avatumad ja suhtlemisaldimad. Teatrimängu kaudu suureneb laste esinemisjulgus ja enesekindlus ja loomulikult ka eneseväljendus oskus, mis omakorda annab õpilastele positiivseid emotsionaalseid kogemusi – kõik see toetab õpilase arengut õppeprotsessis. Somers (1995) on öelnud „Hästi rakendatud draamaõpe mõjutab tugevalt arusaamist keelest ja kirjandusest ning suurendab laste eneseusaldust. Draama aitab lastel arendada ka suhtlemiskunsti ning teadvustada ja paremini mõista sotsiaalseid suhteid.” (Owens, Barber

2014, lk 8). Ehk õpilased julgevad klassi ees rohkem oma arvamust avaldada ja asuvad õpetajatega ja kaasõpilastega rohkem vestlustesse. Ka Toomas Lõhmuste (1996) on rõhutanud, et õpilased, kes on osalenud näiteringides on saavutatud suhtlemisjulguse, mille tulemusel on kergem ületada oma isiklikke komplekse (Saage-Vahur 2002, lk 91).

Mina näiteringi juhendajana, seadsin endale ülesandeks arendada õpilastes väljendusoskust, eneseteadvust, arendada loovust, analüüsisioskust, vaatlusvõimet, fantaasiat, koostöövõimet ja aidata neil paremini mõista oma igapäevast käitumist. Aga teatrimängu juures ei saa ära unustada ka väikeseid ebaõnnestumisi, mis väljenduvad hetketes, millal õpilane ei ole enese looduga rahul. Aga kuna teatrimängus saab igast ebaõnnestumisest õppida ja seda tagasisidestada siis pööratakse esmapilgul nähtav ebaõnnetumine õnnestumiseks.

Et näidendit luua, tuli leida näiteringis osalejad. Tori Põhikooli õpilasi toovad kooli ja viivad koolist koju koolibussid. Koolibussid lahkuvad peale viimast ehk 7. tundi. Näiteringis saavad osaleda õpilased, kellel on võimalik jääda peale koolibusside väljumist veel kooli ning kellel ei ole samal ajal ühtegi muud huviringi näiteks muusikakooli või treeningut. Väikese ning maal asuva koolina, sõltub huviringides osalevate laste arv paljudest asjadest. Mul on väga kahju, et õpilased, kes oleksid tahtnud näiteringis käia, seda ühel või teisel põhjusel teha ei saanud.

Näitering alustas 3. septembril 2019. Esimesel kohtumisel osales 5 õpilast, kellest hiljem jätkas 3. Kuna meil on väike kool, siis nime mängu, ei pidanud ma vajalikuks, kuid tegime paar jäälõhkumise mängu. Seejärel rääkisime üksteisele, millised on meie eelnevad kogemused näitlemisega ja mida keegi soovib sellest näiteringis endaga kaasa võtta.

Iga näiteringi uue liitujaga sai sõlmitud draamalepe. Draamalepe sünnib siis, kui juhendaja ja rühm lepivad kokku, et nad teevad teatud aja jooksul midagi, järgides üheskoos kokku lepitud ja siduvaid mängureegleid (Owens, Barber 2014, lk 21). Näiteks leppisime grupiga kokku, et mängudes kasutatud isiklikud lood, jäävad vaid selles grupis olevate inimeste vahele. Selgitasin kõigile osalistele, et kõigil osapooltel on õigus keelduda, kui neile tundub midagi ebasobivat. Kõigil on õigus tunda rõõmu, nautida tegevust ja mitte keegi ei ole sunnitud tegema midagi, mida ta ei soovi. Ehk draamaleppe sõlmimine loob grupis olijate vahele vaba ja meeldiva õhkkonna. Samuti annab draamalepe juhendajale ja grupile õiguse ükskõik mis hetkel tegevus katkestada ja koos välja selgitada, miks see ei toimi ning mida peaks muutma.

Tutvustasin ka näiteringi poolaasta aasta plaani, milleks oli kooli juubeliks valmiv näidend teemal tänapäeva kool. Minu eesmärgiks ei olnud võtta juba valmis kirjutatud näidendit, ega ka ise õpilastele näidendit kirjutada, vaid just teha näidend koos õpilastega. Et õpilased osaleksid loomise protsessis ja oleksid näidendiga 100% kursis.

Iga järgnev tund tõi osalejaid juurde. Jutt, et näitering teeb loo tänapäeva koolist ja õpilased ise saavad näidendi kirjutada, levis koolimajas ja huvilisi liitus iga tund. Huvilisi oli ka neljandast klassist ning rääkides läbi koolijuhiga, ei näinud ma põhjust, miks ma peaksin kedagi näiteringi mitte lubama. Nii sai osalisi kokku umbes 20.

Igat näiteringi tundi alustasime draamamängudega, et saada kujutlusvõime ja loovus lendama. Kuna näitering toimus peale pikka ja väsitavat koolipäeva, kus üldjuhul tuleb istuda 7 tundi koolipingis ja õppida selgeks valemeid ning reegleid, siis väga oluline on, et õpilased saaksid enne uut ajurünnakut liigutada ja ennast emotsionaalset välja elada. Et õpilastel kaoks väsimus ning tuleks tagasi hea tuju ja taastuks kujutlusvõime, loominguline mõtlemine ja suhtlemisjulgus.

Esimesed kohtumiskorrad mängisime erinevaid mängu, et üksteisega kohaneda ja luua usalduslik õhkkond. Mänge, kus tuli kasutada enda häält, keha, ruumi, loovust jne, et õppida kuulama enda häält ja arvestama teistega ruumis. Mänge, mida olen ka ise rakendusteatri Kultuuriakadeemias õppides läbi mänginud.

Oli hetki, kus minu poolt algatatud mängud viisid õpilased tagasi aega, kus mäng oli veel osa nende igapäevaelust. Seda oli suur rõõm vaadata ning minu eesmärk õpilase loov mõtlemine taasavada õnnestus. Kui aga alustasime juba näidendi loomisega ja ideede kogumisega, siis loomulikult alustasime lõpetasime iga tundi mänguga, et sisse elada protsessi ning sealt ka rahulikult ning positiivselt väljuda.

Kohalkäiatel kujunesid välja oma lemmik harjutused, milleks olid näiteks „Areng“, „Vihmavari“ ja „Lobapidamatus“. Ehk see viis neilt väsimuse ja tekitas alati hea tuju. Iga kord proovisin teha ühe uue mängu või harjutuse ja ka midagi, mis oli varem olnud ning õpilastele meeldinud.

Areng on mäng, kus grupile on ette antud rida elusolendeid. Näiteks tibu, kana, koer, ahv ja inimene. Juhendaja seletab grupile, et mängu alguses on kõik tibud. Käitu nagu tibu, tee häält nagu tibu, ole nagu tibu. Et areneda tibust kanaks, pead sa teise tibuga mängima kivi, paber, käärid mängu. Kes selle võidab, saab areneda kanaks. Kes aga kaotas, jääb tibuks ja

peab leidma teise tibu, et uueti mängida kivi, paber, käärid mängu. Kana peab jällegi olema nagu kana ehk käituma ja häälitsema nagu kana. Et kana saaks edasi areneda koeraks, peab ta leidma teise kana ja jällegi temaga mängu mängima. Võitja saab koeraks ja kaotaja jääb kanaks. Nii läheb edasi kuni ahv mängib ahviga, kus kaotaja aga läheb arengu algusesse tagasi ja temast saab jälle tibu. Võitja ahvist saab aga inimene, kes saab mängust lahkuda ja vaadata pealt teisi mängijaid. Mängu lõpuks jääb igast loomast alles 1 ja sellega on mäng lõppenud. Mängus saab kasutada väga palju erinevaid loomi ja vastavalt grupi suurusele saab arengus olevate loomade arv ka olla erinev. Selle mängu käigus saavad osalejad ennast liigutada, teha häält, panna tööle oma loovuse ning õpida samas ka leppima kaotusega. Väga hea on selle mängu juures see, et kaotajaid ei ole ainult üks, vaid rohkem. Nii on seda kergem lapsel seedida.

Samuti tegime vahetevahel tunni lõpus ka „väärrika väljalangemise“ mängu, kus istusime kõik ringis. Esimene ütles number ühe. Järgmine aga sai valida kolme numbri vahel, kas ta ütleb 2,3 või 4. Kui ta näiteks ütles 3, siis järgmine sai valida, kas ütleb 4, 5 või 6. Ehk iga järgnev võis öelda kuni 3 numbrit suurema arvu. Viimaseks mängu numbriks oli 12. Kellele jäi öelda nr 12, pidi sõnagi lausumata vaikselt püsti tõusma ja koju ära minema. See kiire lõppu mäng samuti harjutas leppima nõ mängu kaotusega, et alati ei ole kaotus halb, vaid lihtsalt avab mõne teise võimaluse.

Vihmavarju harjutus on minu arvamusel, kõige tüüpilisem draama mäng. Huvijuhil eriala tudengitena mängisime seda igal draamakursusel ja peaaegu igal praktikal olen ka seda kasutanud ning üldjuhul see ka osalejatele meeldib. Harjutus algab nii, et on pilt. Pildil on kokku 3 inimest. Esimene vabatahtlik laps, kes pildile läheb teeb vihmavarju ehk läheb lavale ja teeb enda keha kasutades vihmavarju. Järgmine vabatahtlik sobitab end pildile, milline loom, inimene, asi või tegevus võiks sinna juurde tema arvates sobida. Näiteks kükitab vihmavarju alla ja ka seletab, kes ta on ja miks ta just selline on ehk näiteks „mina olen linnuke, kes tuli vihmavarju alla vihma eest peitu“ ning peale seletust saab järgmine laps pildile minna. Kui pildil on 3 last, siis laps, kes oli esimesena pildil ehk vihmavari, ütleb, kes jääb pildile ja teised lähevad pildilt ära. Juurde peab jällegi tulema 2 tegelast ja luuakse uus lugu ja uus pilt, esimene kes oli pildil ütleb, kes nüüd pildile jääb ja nii jätkub mäng, kuni juhendaja lõpetab mängu. **Alati peab meeles pidama kuldset reeglit, et mängu peab lõpetama siis, kui õpilastel on alles põnev, sest kui mängu mängitakse liiga kaua ja tekib tüdimus, siis ei taheta enam järgmine kord sama mängu mängida.** See harjutus aga paneb väga hästi tööle kujutlusvõime ja loovuse. **Kuid kuna see on üsna**

füüsiliselt rahulik ülesanne, siis vahetevahel on sellele harjutusele lisaks vaja midagi liikuvat, et õpilastes, lisaks mõtte lendamisele, tekiks ka läbi füüsilise tegevuse energiat, mis ka omakorda soodustab mõttetegevust.

Lobapidamatuse mängu oleks võinud näiteringi grupp vist lõppmata palju mängida. Iga tund algas ikka selle mängu lunimisega. Kuid jällegi liiga palju ei saa ka ühte mängu mängida. Ning see mäng võttis üsna palju ära ka tunni ajast. Lobapidamatus on aga mäng kus on vaja kolme vabatahtliku ja kahte tooli. Esimene vabatahtlik seisab kahe tooli taha ja järgmised 2 istuvad toolidele. Püstiseisja ütleb ühe sõna ja paneb käe ühe istuja õlale. See on märguanne, et see istuja peab hakkama rääkima. Rääkima vahetpidamata sellest, mis pähe tuleb. Pausi ei tohi sisse jätta. Kui seisja võtab käe õla pealt ära, on see märguanne, et ta võib rääkimise lõpetada ning käsi läheb teise istuja õlale, kes jätkab juttu samast kohast, kus eelmine selle oli pooleli jättnud ning räägib samuti vahetpidamata. Järgmise vahetusega hakkab aga taga seisja sosistama erinevaid sõnu, mida rääkijad kasutama peavad. Ülejäänud grupp kuulab ja vaatab. Kuid juhendajal on õigus hetkel mitte rääkivat istujat ära vahetada kellegiga nõ publiku seast. See kes aga ennem istus toolil läheb nüüd taha seisjaks ja taga seisja läheb publiku sekka. Nii võib seda mängu lõpmatuseni mängida. Meie näiteringis tegime ka nii, et publik sai kirjutada sedelite peale erinevaid sõnu ja istujad said nagu loosiga tõmmata endale sõnu, mida peab jutus siis kasutama. Selle mänguga jällegi vabastame kujutlusvõime ja loovuse. Kuid jällegi võib juhtuda, et grupp vajab lisaks ka midagi füüsilist.

Kõik eelpool kirjeldatu on väga oluline usaldusliku grupi õhkkonna ja sisuka näidendi loomiseks.

Peale mängu tegime ringis ajurünnakut ja kirjutasime näidendit. Koos õpilastega loodud näidend koosneb näiteringis osalejate tõesti sündinud lugudest, mis on läbi põimitud tänapäeva koolielus toimuvaga, sealhulgas nutitelefoni liigse kasutamise probleemiga. Sest teatavasti on teater vahend, et pöörata tähelepanu kogukonna lugudele ja probleemidele (Pesti 2012, lk 87). Loodud näidend räägib Tori Põhikooli, kui väikese kogukonna, rõõmudest ja muredest. Toetudes koolis õpitule kasutasin kogukonna teatri võtteid, mille all mõeldakse gruppi, mis jagab ühtseid sotsiaalseid väärtusi, gruppi, mis on pidevas muutumises ja suhtluses oma liikmete vahel, kus lavale toodav on väga selgelt seotud kogukonna endaga, teema on lavastuse tegijatele oluline ning vajab nende arvates tähelepanu (Pesti 2012, lk 90-91).

Nii sündiski lugu Marist, kes käib 9 aastat Tori koolis. Tema esimesest koolipäevast, õpetajatest, tema eneseotsingutest, tema hobidest ja probleemidest nutiseadmetega. Kuna koolitee saab alguse esimese klassiga, siis kaasasime oma näiteringi ka esimese klassi õpilased, kes olid väga huvitatud väljapakutud rollidest.

Meie poolt ühiselt kirjutatud näidendi käsikiri on leitav lisast 1 (vt. Lisa 1).

2.1.1. Nutiseadmed koolis

Nutiseadmed on noorte eluosaks. Seda surub üha rohkem peale ka ühiskond. Tori Põhikoolis, kus töötan hetkel huvijuhina, on loodud kindlad reeglid nutiseadmete kasutamise piiramiseks. Tori Põhikooli kodukorra täiendus (2019) ütleb „et tagada I ja II kooliastme õpilaste koolirahu ja võimetekohane areng ning koolis keskendumine õpitegevustele, otsustati Tori Põhikooli kodukorda täiendada punktiga, mis keelab kooli territooriumil 1.-6. klassi õpilaste nutiseadmete ja mobiiltelefonide vaba kasutamise vahetunnis, tunnis, pikapäevarühmas ja ringitunnis (va õpetaja juhendamisel õppetööga seonduv tegevus)“ ja Tori Põhikooli kodukorra (2011) töörahu hoidmise punkt „mobiiltelefon on tunnis välja lülitatud“, mis kehtib kõigile õpilastele.

Kuigi näitering toimub peale koolitunde ja kodukorra järgi võib peale koolibusside väljumist nutiseadmeid kasutada, siis tegime osalejatega siiski kokkuleppe, et nutiseadmeid kasutame ainult õppeesmärgil. Loodud reegluga soodustan õpilaste omavahelist suhtlust.

Eesti erinevates õppeasutustes on nutiseadmete kasutamisele kehtestatud reegleid kirjas kodukorras. Amanda Lenhart (2010), kes on keskendunud teismeliste ning interneti ja muude uute meediatehnoloogiate koosmõjule, on öelnud, et õpilased kannavad nutiseadmeid iga päev koolis kaasas (Künnarpuu 2016, lk 3). TNS Emor (2014) uuringu põhjal kasvab just seoses kooliminekuuga nende laste osakaal, kes omavad nutitelefoni (Künnarpuu 2016, lk 3). Mis on mõistetav, kuna lapsevanemad soovivad vajadusel oma kooliealiste lastega kiiresti kontakti saada. Selle üle, kas nutiseadmed on kahjulikud või kasulikud on vaieldud juba pikalt ja ka minul ei ole kindlat seisukohta. Kuid olen veendunud, et õppeesmärkidel nutiseadmete kasutamine võib õpilasi arendada, kuna noorte põlvkond on sisuliselt üles kasvanud koos nutiseadmetega.

Eesti koolid on astunud samme nutiseadmete kasutamise vähendamiseks koolis, näiteks valmis Tallinna ja Turu haridusametite ERDF Interreg IVA programmi ühisprojekti „Aktiivne ja turvaline koolipäev“ tulemusel raamat. Aher & Aher (2012) töid eelmainitud projekti ühe kasutuselevõtu põhjusena välja õpilaste „ekraanisõltuvust“, mille tõttu vahetut suhtlemist, mängimist, sportimist ja ühiseid tegevusi pole enam nii palju kui varem. (Künnarpuu 2016, lk 3).

Vahetund on aeg, mil luuakse sotsiaalseid suhteid ja need aitavad lastel puhata ning peale väikest pausi on õpilastel kergem tunnis keskenduda. Pärast kooli trennis või huviringis toimuv suhtlus ei asenda aga vahetunnis toimunud suhtlust. Seega vajavad õpilased sotsiaalse oskuste omandamiseks vaba suhtlust kaaslastega vahetundides. (Künnarpuu 2016, lk 5)

Samuti palusin ka oma näiteringi õpilastel pöörata tähelepanu vahetundides toimuvale. Soovisin, et õpilased märkaksid, mis vahetunnis toimub. Kas eakaaslased suhtlevad üksteisega ja palju nad ise eakaaslastega suhtlevad või pigem kasutatakse nutiseadmeid. Järgmisel tunnil tegime õpilaste nähtust kokkuvõtte. Vastavalt meie kooli reeglitele, ei või 1.-6. klassi õpilased vahetunnis nutiseadmeid kasutada ja nad on sellest väga häiritud. Kuid osalejad mõistsid, et loodud reeglid soodustavad õpilaste omavahelist suhtlemist. Seeläbi arenevad lapse sotsiaalsed oskused ja kognitiivne võimekus. Aktiivsed tegevused kaaslastega arendavad last ka füüsiliselt. Ehk lapse vaimset ja füüsilist arengut ei toeta mitte ainult koolitund, vaid kogu koolis veedetud päev.

Taaskord toetun varasematele uuringutele, kus Burriss & Burriss (2011) kirjutavad, et vahetund aitab vähendada ka stressi, arendab enesekontrollioskusi ning õpetab lastele, milline käitumine on aktsepteeritav ja milline mitte. Ollakse nii juhi kui järgija rollis, õpitakse sihikindlust, enesedistsipliini, vastutust võtma ning arvestama kaaslastega. Ning need lapsed, kellel on probleeme õppeainetes, võivad saada vahetunnis positiivset tagasisidet kaaslastelt, kui demonstreerivad oma teisi võimeid. Kognitiivsele arengule aitab aga kaasa see, et vahetunnis puututakse kokku eluliste probleemidega ja õpitakse verbaalselt ning mitteverbaalselt suhtlema. (Künnarpuu 2016, lk 6)

Koolis on alati õpilasi, kes täidavad reegleid ning on ka neid, kes üritavad neist siiski mööda hiilida. Kuid kui miski on keelatud, siis tekib veel suurem vajadus seda teha. Kõge parem eeskuju noorele on eakaaslane ise. Noorelt noorele meetodil motiveerimine, mille juures on noorte endi positiivne mõju, sest omasugused avaldavad ju noorte käitumisele

kõige enam mõju ja annavad eeskuju (Kütt, Hannus 2007, lk 5). Just läbi noorelt noorele meetodi soovisin ka mina anda peidetult edasi sõnumi, et nutiseadmete kasutamise keelustamine koolis ei olegi kõige halvem mõte ja et vahetundides on ka palju muud põnevat teha. Noorelt noorele nõuannet tajutakse kui head nõuannet sõbralt, kellel on samasugused mured ja kes teab, mida tähendab olla noor (Kütt, Hannus 2007, lk 5).

2.2. Näidendi lavastamine

Puutudes kokku oma õpingutes TÜ VKA huvijuht-loovtegevuse õpetaja rakendusteatri suunal erinevate kooliteatri lavastuse teooriatega nõustun täielikult Saage-Vahur (2002, lk 91) ütlusega: teatris on lavastaja eesmärgiks luua lavastus, kooli näiteringis ja teatriõpetuses on juhendaja eesmärgiks aga vastupidiselt hoopis protsess ise ning selles maksimaalselt oma panuse andmine. Koolis ei ole esmatähtis lavastuse esitamine teistele võimalikult hästi, tähtis on loov eneseväljendus ja kogemus (Saage-Vahur 2002, lk 91).

Lavastades näidendit oli eelpool nimetatu minu peamiseks suunanäitajaks. Alapeatükis 2.1. kirjeldasin ma pikalt, kuidas ma kavandasin oma näiteringi tunde. Ka lavastades kasutasin samu meetodeid, et õpilased lõdvestuksid ja koolipäeva pinge alaneks. See kõik parandab nende loovvõimet. Mis omakorda elavdab kujutlusvõimet. Minu arvates on kasvavatel noortel väga oluline, et nad julgevad ennast avada, oma mõtteid avaldada ja oma ideid välja pakkuda – tunda ennast julge ja loomingulisena. Ning nagu seda on toonud välja ka Saage-Vahur (2002, lk 91-105), on sellised teadmised olulised kogu tulevases iseseisvas elus, kuid midagi niisugust ei saa lugeda ühestki raamatust, vaid tuleb ise kogeda.

Kuna õpilaste kogemused näitlemisega olid väga erinevad, siis suhtusin alguses väga ettevaatlikult, kuidas nad koos töötavad. Kuid Owens ja Barber (2014, lk 8) ütlevad, et just neis olukordades on draama toimunud õppimist motiveeriva jõuna. Arvestasin kõigi arvamustega. Kellel ei olnud üldse eelnevat kogemust või väga väike kokkupuude näitlemisega ning kes ei soovinud oma esimeses näidendis suurt rolli, vaid pigem olla vaatleja rollis, siis mina juhendajana andsin neile võimaluse olla väiksemas rollis. Kuid pakkusin neile ka aega ajalt uusi ülesandeid, lootes, et ehk on nad vahepeal meelt muutnud. Kuid mul oli väga hea meel, kui näidend „Tänapäeva koolilugu“ sai valmis ja liikusime näiteringiga edasi järgmise näidendi juurde, et need õpilased, kes said eelmises näidendis särada, soovisid nüüd jääda pisut rohkem tahaplaanile ja need kellel olid väiksemad rollid,

avaldasid arvamust järgmises näidendis suuremat rolli saada. Mis aga tähendas, et mina juhendajana, sain oma tööga hakkama. Ma soovisin, et õpilased kohaneksid ja annaksid ise märku, kui nad on suuremaks rolliks valmis ja just nii ka läks. Ning õpilased oskavad ka üksteisega arvestada, andes järgmises näidendis võimaluse särada teistel õpilastel.

Õpilastele sai antud ülesandeks mõista teksti, ning mõista oma tegelast. Näitleja peab oma rollist aru saama (Oomer 2001). Iga õpilane tegi oma tegelase kohta tutvustuse. Kui vana, millega tegeleb, millised isikuomadused tal on jne. Ning, et rolli sisse elada, tuletasin pidevalt meelde, et näitleja oma tegelase kirjutatud tutvustust loeksid. Väga oluliseks oli ka õpilastele meelde tuletada, et kui käib näidend, siis isegi kõige väiksem tegevus jääb publikule silma ehk isegi, kui sa ei ole peategelane Mari, siis sa oled siiski väga oluline. Isegi kui sa ei räägi, vaid oled laval nõ taustaks, siis ela siiski oma rolli sisse ning pühenda ennast näidendile.

Lavastades rakendasime palju rollimänge, mis tegi lihtsamaks õpilaste rolli sisse elamise. Osalejad mängisid õpetajaid ja kaasõpilasi. Nad said võrrelda enda ja teiste käitumist kujutletavates situatsioonides. Panna ennast teise inimese rolli. Ning see andis neile võimaluse mõtlemiseks, miks ma nii teen, miks ma nii käitusin ja kas oleks võinud läheneda ka teisiti. Omal nahal kogetust saan vaid öelda, et laps õpib läbi mängu, erinevates situatsioonides käituma ja vastavaid järeldusi tegema.

Lavastades pidasin kinni ülalpool mainitud reeglist, et koolis ei ole esmatähtis lavastuse esitamine teistele võimalikult hästi vaid tähtis on loov eneseväljendus ja kogemus, et laste suhtlus oleks ladus ja vaba ning õhkkond oleks loov. Lavastus ise oli pool improvisatsiooniline protsess, kus mina olin avatud kõigele laste poolt pakutavale ja üks peamisi eesmärke minu lavastuse juures oli, et kõik osalejad tunneksid ennast hästi, loovalt ja mitte kõrvale jäävana, sealhulgas nautides protsessi. Kui õpilastel tuli idee siis ma läksin sellega kaasa ja me vaatasime, kuhu see viib ja kas see sobitub konteksti. Peamine, et lastel oleks lõbus ja protsess oleks võimalikult pingevaba. Mida paremini näitlejad ennast tundsid, seda ladusmalt läks ka lavastus.

Olles ise lisaks huvijuhi tööle ka esimeses klassis pikapäevarühma õpetaja näen ma, mis on esimese klassi õpilaste jaoks oluline. Esimese klassi õpilastele meeldib mängida õpetajat. Talle meeldib vehkida kepiga, panna ennast maksma ja jagada halbu hindeid. Millest see küll tuleb? Kas õpetaja on tõesti selline, kes vaid kepiga vehib ja halbu hindeid jagab? Mina nii ei arva, kuid esimese klassi õpilased oma mänguga just seda väljendavad. Ning

see, kui isegi mängu õpetaja paneb sulle halva hinde, ajab õpilast nutma ja vihale, oli mulle, kui selle mängu pealtvaatajale, väga jahmatav. Kuid just nii nagu see meie loodud näidendis juhtus, oli see ka päriselt. Kuid vähemasti näeme, et esimese klassi õpilased ei karda välja näidata oma arvamust ja pettumust. Ning esimese klassi lapsed leiavad endale palju tegevust vahetundide ajal, suhtelvad omavahel ja täiskasvanutega. Mida 5. kl lapsed enam niivõrd palju ei tee. Nende jaoks on juba oluline olla populaarne, istuda nutiseadmes ja mitte välja näidata emotsioone.

Näidend on loodud publikule, kes seda sisu mõistab ja tunneb ära need situatsioonid. Kes teavad selle kogukonna reegleid ja on seda, kas juba läbi elanud või ehk tulevikus läbi elamas.

Meie loodud lavastus sündis kogukonnateatri kirjeldusele vastavalt. Kogukonna liikmed lõid midagi oma kogukonnale, jutustades lugusid juhendajale ehk mulle. Minu juhendamisel lõime sellest lavastuse, mille otsustasime ka salvestada ja esitada kooli õpilastele näidend filmi kujul. Nii alustasime näidendi uuesti läbi vaatamist sellise pilguga, et saame kasutada kogu koolimaja.

Järgmisel tunnil aga alustasime taas proovidega, mida juba filmisime üles, et saada aru, kuidas peab rääkima ja olema, et see ka kaameras kenasti kuulda ja näha jääks. Üks tund filmisime ja teine tund vaatasime kõik koos suurelt ekraanilt, kuidas see välja tuli ja mida saaks või peaks muutma. Nii said kõik avaldada arvamust ja näha ennast näitlemas.

Näidendi algusest lõpuni valmimiseks oli kokku 13 kohtumist. Millest suur hulk tunde läksid juba selle peale, et üldse näidendit kirjutada ja luua usalduslik ning loov õhkkond ning ülejäänud aeg jäi näidendi harjutamiseks. Ma teadvustasin endale, et on olemas oht, et aega jääb väheks ning peame kokku leppima lisa kohtumisi väljapool näiteringi tunde - nii ka läks. Detsembri ja jaanuari kuu olid väga töised. Lisaks koolis toimuvale jõulutrallile ja juubeli ettevalmistustele pidime meie ka valmis saama oma filmi.

Kuna stseene, kus osalesid kõik näitlejad oli väga vähe, siis näiteringi tundides tegime ära need stseenid, kus pidid osalema kõik või suur enamus õpilastest. Väiksemate osalejate arvuga stseenide jaoks leidsime aja peale tunde, või vabade tundide ajal. Samuti toimus ka detsembris ühepäevane näitelaager, kus tegime palju proove ja peale proove filmisime ka kohe need samad harjutatud stseenid ära.

Näitelaager oli jõuluvaheajal üks väga pikk, emotsionaalne, väsitav ja vahva päev. Teooria järgi ei toimunud meil laager, sest noorsootöö seaduse järgi on laager see, mis sisaldab ööbimist ja kestab minimaalselt 6 ööpäeva (Noorsootöö seadus 2010). Kuid selle asemel, et kutsuda ühte päeva, milleks tuleb kogu näitering kokku, et harjutada näidendit, näitepäevaks, kutsusime meie seda päeva näitelaagriks. Alustasime kell 9 ja planeerisime lõpetada kell kolm. Kuid õpilastel oli väga hea meel olla tühjas koolimajas ja teha midagi toredat. Sellel päeval sai tõesti tehtud suur töö ja ilma selle pika päevata, ei oleks see film valmis saanud. Kuid samuti võttis selle päeva planeerimine palju aega.

Kuna oli vaheaeg ja teisi inimesi koolimajas ei viibinud, panime saabudes paika ühiselt mõistetavad reeglid. Kõik laagris viibijad on kohustatud täitma juhendaja antud korraldusi. Igauks koristab enda järelt. Jätame koolimaja lahkudes sellise, nagu see oli ka saabudes. Kabinetidesse ja klassiruumidesse juhendaja nõusolekuta ei lähe. Kuulame kõigi arvamust ja ei sega üksteise jutule vahele, ega laida maha kellegi arvamust. Kui märkame majas liikumas võõrast inimest, kes ei peaks siin olema, siis teavitame sellest koheselt juhendajat. Nutitelefonide kasutamine, ei ole lubatud, välja arvatud õppeesmärgil või eelnevalt juhendajaga kokkuleppides. Samuti seadsime eesmärgid, mida soovime tänase päevaga saavutada, milleks oli ära filmida 1. ja 5. klassi stseenid ja võimalikult palju ka 9. klassi stseene. Samuti panime paika ka pauside ajad.

Esmalt tuli harjutada ja filmida esimese klassi laste klipid, sest esimese klassi laps väsib pika päeva lõpuks ära. Samuti tuli ära filmida päevavalgusega need klipid, kus jäi peale aken või oli vaja teha midagi õues. Eeldasin, et kui alustame kell 9, siis me jõuame ära filmida enamus klippe kella kolmeks, kuid päriselt jõudsime kella kolmeks valmis ainult need klipid, kus mängisid algklasside lapsed. Ehk päris palju klippe oli kella kolmest alles veel filmimata. Nii pidid kell 3 ära minema need õpilased, kellele tulid vanemad järgi või kellel olid juba plaanid tehtud ning loomulikult esimene klass, kes oli juba pikast näitleja tööst väsinud. Mõne õpilasega jäime veel paariks tunniks kooli, et pidada plaani ja et paar klippi veel järgmiseks korraks ettevalmistada.

Esiailgu arvasin, et mõned õpilased, kellel on rohkem näitlemiskogemust olnud, saaksid teha koos teistega uue stseeni proovi, kui mina noorematega nende stseeni proovi teen ja filmin. Kuid samuti osutus see vastupidiseks. Vanemad õpilased käisid pidevalt küsimas, „meil on see tehtud, mis me nüüd edasi teeme“ jne ning see segas väiksemaid õpilasi ja seetõttu läks aega hoopis rohkem. Ma andsin vanematele õpilastele ühe kaamera, mida mul

sellel hetkel vaja ei läinud ja usaldasid neid iseseisvalt kokkulepitud stseene filmima. Kuid hiljem selgus, et nad siiski ei filminud stseene, vaid kaamerataguseid klippe näitelaagrist. Mida oli ka omamoodi tore hiljem vaadata, kuid ei tulnud kuidagi ajaliselt kasuks sellel hetkel. Tagantjärele arvan, et oleksime võinud tõesti planeerida 2 näiteringi päeva, kus teeme ühel päeval ära stseenid, kus on nooremad õpilased ja teisel päeval, kus on vanemad õpilased. Nii planeerides, ei oleks pidanud vanemad õpilased nii palju aega kulutama, kuniks jõuame filmimisega nende stseenideni. Kuigi õpilased ise ei toonud kordagi välja, et neil oli sellel päeval igav või nad pidid palju ootama, siis siiski minu arvates oleks parem lahendus olnud 2 erinevat päeva. Kuid kuna me ei planeerinud kahte päeva ja meil jäi siiski stseene veel filmimata, ei jõudnud me ka nii kiiresti lisaks planeerida uut näitelaagrit vanematele õpilastele ning filmimata stseenid pidime ära filmima peale tunde. Seal kujunes aga välja järgmine mure.

Kuna enamus stseenides luges jutustaja ette, siis tavaliselt filmisime klippe nii, et jutustaja seisis kaamera kõrval, luges oma teksti ära ja siis hakkasid tegelased kaamera ees tegutsema. Kuid jaanuarikuu alguses haigesus pikaks ajaks meie jutustaja. Kuna filmida olid jäänud vaid üksikud klipid, siis tundus veider, et üksikutes klippides loeb teksti hoopis teine jutustaja. Proovides tegime stseene ilma jutustajata ja samuti filmisime me ka proovides tehtud klippe, millest mõned lõpuks ka kasutusse läksid, sest meie jutustaja ei saanudki filmi lõpetamise tähtajaks kahjuks terveks. Õnneks aga oli tema tervis piisavalt hea, et ta oli nõus lugema enda osad hoopis kodus linti. Seetõttu aga hüppab filmis mõni lõik korduse peal, kuni jutustaja oma teksti sinna peale loeb. Iga loominguulise töö juures võib ette tulla viperusi, kuid me leidsime sellele probleemile alternatiivse lahenduse.

Ma juhendajana teadsin, et loomulikult võivad näitlejad haigestuda ja on vaja sellisteks juhtudeks aega varuda, kuid ma ei osanud arvestada, et meie jutustaja, kellel on väga suur roll meie filmis, haigestub terveks kuuks ja just siis, kui filmi valmis saamise tähtaeg on lähenemas. Jah, näidendi valmimiseks oli kokku tõesti vähe aega, kuid koos näitelaagriga arvasin siiski, et me saame selle õigeaegselt valmis. Valmis me selle küll saime, kuid paljud asjad jäid puhastamata ja tuli mõnele klipile väga loominguuliseks läheneda.

Taaskasutasime oma loominguulisi oskusi, kui näiteringi õpilased tahtsid näidendisse sisse viia erinevatele vanustele mõeldud huviringe, et näidata, mille kõigega on Tori koolis võimalik tegeleda. Mõnda huviringi aga sai näitering ka päriselt küllastada ning sealset tundi filmida. Mõnda aga tehti ise järgi. Näiteks küllastas näitering 1. klassi rütmika tundi,

5. klassi õpilaste koolitantsu tundi, jumpingu tundi, spordiringi ja bändiproovi lauljate proovi. Ise aga tegid õpilased järgi kunstiringi tundi, klaveritundi ja 1. klassi laulutundi.

Õpetajaid on koolis palju ning aastate jooksul neid ka palju vahetunud. Näiteringi õpilased tõid välja mõned õpetajatüübid, kelle käitumist tunnis üsna palju ka võimendati.

Mitmed kohad, kus õpilased ei olnud omavahel vestluses, vaid näiteks esinesid millegiga, ei saanud õpilastel selgeks, ehk õpilased ei õppinud neid tekste pähe ega ka soravalt lugema. Ma lubasin kasutada kaasi ja piiluda paberilt. Kuid tagant järgi vaadates ise videost ja mõeldes selle sõnumi peale, mida nad loevad, jääb silma rohkem see, et õpilased ei õpigi tänapäeval enam midagi pähe, vaid kõike saab lugeda telefonist või paberilt maha. See on aga minule õppimise koht, et õpilased õpivad kodus siiski eranditult oma osa puudutavad tekstid ära, et näidend ei annaks hiljem vaatajatele segaseid signaale.

Esimeses klassis ei olnud nutiteemat sees. Esimene kokkupuude sellega oli näidendis arvutiõpetuse tunnis, kus õpilased ei suutnud paberil tööd teha ja õpetaja pani kõik arvutid ühe nupuvajutusega kinni. Järgmine kokkupuude oli vahetund, kus 5. klass oli kade, et neil ei lubata olla telefonides, aga terve vahetunni istuvad vanema astme õpilased sõnagi üksteisega lausumata telefonis. Ning üritades ka salaja telefonis olla tuleb aga korrapidaja õpetaja ja võtab õpilastel telefonid ära. Tagantjärele mõtlen, et kuigi tõesti esimesest kuni neljanda klassini ei ole nutitelefonidega koolis probleeme siis oleksime võinud seda positiivses võtmes siiski näidata, et tõesti lapsed selles vanuses koolis olles veel ei hooli nutitelefonide keelust. Nad loomulikult soovivad, et jõuaks kord sellesse vanusesse, kus lubatakse olla ka nutiseadmes, kuid neil ei ole sellist tungi sinna pääseda, kui seda on 5. klassi lastel, kellel just keelati ära nutiseadmed. Esimesest neljanda klassini oskavad õpilased veel rõõmu tunda vahetunnis pakutavatest tegevustest ning ei tunne piinlikust mängimise ees. Viiendasse klassi jõudes aga õpilased muutuvad. Kuna muutub ka klassis õppimise süsteem, siis õpilased soovivad rohkem vabadust ka vahetunniks. Kuid kui selle kooliaasta alguses anti teada, et alates sellest õppeaastast ei või lisaks algklassidele kasutada nutitelefonide koolimajas ka 5. ja 6. klass, siis õpilased ei võtnud seda hästi vastu, üritades igal vabal hetkel siiski salaja nutitelefonis aega veeta.

Lõpu stseen enne kooli valsi refääni laulmist, kus Mari teatab klassikaaslastele, et sai 9. klassi lõpueksami hindeks kolme ja on selle üle õnnelik, võib jätta mulje, et näitering soovis anda edasi sõnumi, et peasi, et kooli ära lõpetad ja hinded ei ole olulised, kui tegelikult soovisid õpilased ja mina, anda edasi infot, et kui sa tegeled paljude

huviringidega ja oled koolis aktiivne, siis on sinu pagas, mis sa koolist tervikuna kaasa saad elus toime tulemiseks samavõrd tähtis, kui head hinded.

2.3. Etenduse salvestamine ja tagasiside sellele

Tehes näidendit laval ja tehes näidendit kaamera ees on ühtpidi sarnane, aga samas ka väga erinev. Näitlejatel võib esineda hirmu, võivad sõnad ära ununeda ja tulla lavakramp. Filmides aga näitlejad sa täpselt nii kaua, kui kaamera käib ja otseselt suurt publikut sind sellel hetkel vaatamas ei ole ning kui peakski midagi valesti minema saab ju alati uuesti filmida. Laval näideldes, ei näe sa ennast kõrvalt vaatajana. Kuid filmimisega on hoopis teisiti. Sa saad järgi vaadata milline sa sellel hetkel välja nägid, kuidas käitusid. Detaili täpsusega ennast analüüsida ja järgmisel filmimisel ennast parandada.

Minul juhendajana oli hirm, et noortel näitlejatel on ebamugav ja võõrastav ennast filmis näha. Kuid see hirm oli asjatu. Proovide ja salvestuste käigus õppisid osatäitjad ennast nägema ning harjusid sellega. Julgen öelda, et nad olid isegi elevel.

24. jaanuaril näidati klassijuhataja tunnis kõikidele õpilastele näiteringi loodud ja filmitud filmi „Tänapäeva koolilugu“. 21. jaanuaril vaatasid näiteringi tunnis filmi kõik näiteringis osalenud õpilased. Enne filmi vaatamist jagasin ma kõigile paberid ja pliiatsid, juhaks kui keegi soovib midagi üles märkida. Ning andsin ka ülesande, vaadata filmi ja märgata kohti, millega oled väga rahul ja mida oleks võinud veel paremini teha.

Kui film oli lõppenud, istusime põrandale ringi ja kõik said oma arvamust avaldada. Õpilased tõid välja, et heli tugevus videos kõikus, mis tulenes eri kaameratega filmimisest ja erinevaid häälasvestiste kasutamisest. Vahetevahel oli filmis küll rohkelt tegevus, aga heli ei olnud. Õpilaste arvates oleks võinud kasutada taustamuusikat. Osalejate arvates oleks võinud klassides olla rohkem õpilasi. Ka osalejad ise tõid välja selle, et teksti lugemine oleks võinud olla selgem, valjem ja aeglasem. Samuti ununesid näitlejatel mõned teksti osad ära. Näiteks esimese klassi Mari, kes hommikul kooli tultes õpetajale helkureid tõi, ei teretanud õpetajat, vaid asus kohe vestluse juurde. Vahetunnid oli osalejate arvates liiga rahulikud, sest päris vahetundides õpilased jooksevad ja mängivad. Näitlejad vaatasid kaamerasse või jäid hoopis kaamerasse üleliigsed asjad. Mõned õpilased jäid kaameras väga tõsise näoga või paistis välja, et õpilastele pakkus näidendi tegemine nalja. Näiteks pidi õpetaja, kes 5. klassi Marilt telefoni ära võttis olema kuri, kuid kuri olla ta ei suutnud. Poisid aga kes lugesid räppides laval tänapäeva õpistiilidest olid liiga tõsised. Samuti jäi

mõni klipp ka väga järsk, näiteks 9. klassi Mari, kes ütles esimese koolipäeva aktusel, et „ma ei kujuta ettegi, et ka mina kunagi nii väike olin“. Sellele klipile ei olnud ei sissejuhatust ega välja juhatust. Väga järsk üleminek sellele klipile ja ka sellest järgmisele.

Järgmised ringid olid aga positiivsed. Õpilased tõid välja positiivseid asju, mis näidendis leidis või mis näidendit tehes või vaadates selgus.

Kes soovis, sai avaldada arvamust, millele näidend kedagi mõtlema pani. Üks õpilane ütles, et „näidend pani mõtlema, et elu on toredam koos sõpradega“. Teine aga, et „hakkasin mõtlema sellest, kuidas me kõik koguaeg oma nutiseadmes oleme ja ei suhtle üksteisega“. Kolmas aga hakkas mõtlema sellest, et „me kõik oleme koguaeg oma nutiseadmes ja ei suhtle üksteisega“. Neljas aga ütles, et „vahetundides võiks rohkem aega veeta sõpradega“. **Viies tõi välja, et „mulle tundub, et kogu näidendi eesmärk oligi panna õpilasi rohkem sõpradega aega veetma ja vähem telefonis istuma“.**

Küisin osalejatelt, mida võiks vaatajad näha ja mida õppida sellest filmist. Osalejad arvasid, et „vaatajad võiksid näha, et kui me koguaeg telefonis istume, siis ei hakka me ka suhtlema. Võiksime rohkem näost näkku suhelda.“, „koht, kus Maril näiteks telefon ära võetakse. See õpetab, et reeglitest tuleb kinni pidada.“, „et alati ei tohi telefonis olla kuna see on ebatervislik nii sinule, kui ka su tervisele ja sa pead nägema maalima vahepeal teistsugusena.“, „see on õpetlik, et kui Mari oli viies klass siis tahtis ta telefonis olla, aga kui ta oli üheksas siis ta kasutas aega mõistlikult enda hobidele. Ja see õpetab seda et telefon pole kogu aeg kõige tähtsam.“

Õpilaste arvamused filmi lõpptulemusest tekitasid minus esimest korda, peale viiete kuud tunde, et ma tõesti sain sellega hakkama. 5 kuud töisist tööd ja vaeva olid lõpuks jõudnud tulemuseni. Minu kui juhendaja tulemuseks ei olnud vaid filmi valmis saamine, vaid just see, et õpilased said aru, miks me seda tegime ning osalised ise arenesid läbi protsessi silmärgatavalt. Õpilased, kes olid väga vaiksed ja tagasihoidlikud, olid nüüd palju sotsiaalsemad ja õpilased, kes lollitasid sihitult vahetunnis, oskasid nüüd enda sõnu seada nii, et rõõm oli lausa kuulata.

Üks õpilane aga ütles, et „**siis kui me valmis näidendit esimest korda nägime, siis ma mõtlesin, et oleme ära teinud suure töö. Ja tänu sellele suurele tööle saime üli ägeda näidendi valmis**“. Seda oli nii hea kuulda, sest ma olin täpselt samal arvamusel.

Vaatamata vahendite nappusele ja aja puudusele olen ma kogu protsessiga väga rahul. Õpilased arenesid. Hakkasid paremini suhtlema, ennast väljendama, märkama kaasõpilasi ja tegema vahet netis suhtlemisel ja vahetult suhtlemisel. Õpilased tundsid huvi ka järgnevate näidendite vastu ning soovisid ka edaspidi teha näidendit filmina.

24. jaanuaril, kui aga klassijuhataja tunnis näidati kooli juubeli puhul näiteringi filmi „Tänapäeva koolilugu“, siis kuigi mul oli väga hea meel, et see oli saanud valmis ja mind sellel hetkel häirisid aina vähem need vead, mis olid sinna sisse jäänud ning arvestades minu esmast filmi ja heli monteerimise kogemust, valdas mind siiski mõningane pinge - milline tagasiside tuleb õpilastelt ja õpetajatelt. Kui kell helises klassijuhataja tunnist välja ja minuni jõudsid esimesed emotsioonid õpetajatelt, tabas mind tõeline pinge langus, sest klassijuhatajatele film meeldis ja õpilased olid samuti rahulolevad ning vahetasid koridoris muljeid.

Minu poole pöördus naerusuine õpetaja, kelle päriselt juhtunud loo näitering taaslavastas. Õpetaja, kellel tantsides vajus rahvariide seelik alla tundis ennast ära ja naeris, ning tuli näiteringi tänama, et selline vahva meenutus on filmile võetud.

Meie poolt ühiselt loodud näidendi salvestus on leitav lisast 2 (vt. Lisa 2).

3. REFLEKSIOON

Kuigi mul puudub pikaajalisem näiteringi läbi viimise kogemus ning kogemus olla ainukene juhendaja ruumis, siis siiski kogemusi ja praktikat olen ma aga Kultuuriakadeemia rakendusteatri suuna aintega saanud. Erinevaid aineid läbides olen saanud erineva mahuga kogemusi, oskusi ja võtteid. Näinud erinevaid noori – teatri suunal edasijõudnuid ja alles algajaid. Loovust toetava teatriõpetuse tunni läbiviimisel on väga suur roll juhendaja isiksuseomadustel, kogemustel, nii õpitud kui ka inimlikul tarkusel ning vajalik on eelnev kogemus ja oskus tundide praktiliseks läbiviimiseks. (Saage-Vahur 2002, lk 98) Kuna Tori kooli noored, ei olnud mulle õppeaasta alguseks päris võõrad, vaid olime kokku puutunud eelneval õppeaastal, siis olin ma näiteringi alustades üsna enesekindel. Kuigi erinevaid hirme ja kahtlusi esines, tundsin, et minu senine kogemustepagas on mind selleks hästi ettevalmistanud.

Kuna seoses nutiseadmetega esineb koolinoorte seas tõsiseid suhtlemisprobleeme, siis leidsin, et näiteringi taasavamine, aitaks noorte vahel suhtlemist tublisti parandada. Õppeaasta alguses alustasin näiteringi tööga, et anda oma panus, eakaaslaste vahetu suhtluse elavdamiseks, pakkudes neile võimalust kooli siseselt suhelda oma eakaaslastega, kus ununeb nutimaailm, inimene saab olla tema ise ja kogeda suheldes vallanduvaid siiraid emotsioone. Minu soov oli samuti ka rakendada enda näidendi ideid ja koos näiteringis osalevate noortega koostada näidendi käsikiri ja see ka lavastada. Seeläbi tutvustada näiteringis osalejatele näitlemise põhitõdesid ja panna neid ning vaatajaid mõtlema näidendis esile kerkivatele probleemidele. Samuti mõistsin, et draama meetodid on tulemuslik viis äratada noortes näitlemishuvi ja noorelt noorele esitatud viisil anda edasi ka oluline sõnum.

Näidendi loomiseks loodud näiteringi õppeeesmärk oli tutvustada osalistele näitlemise põhitõdesid ja panna neid mõtlema näidendis esile kerkivatele probleemidele. Üldeesmärkideks olid vahetu suhtluse elavdamine, ehedate emotsioonide kogemine, kujutlusvõime kasutamine, näitlemishuvi tekitamine, näidendi käsikirja kirjutamine ning näidendi lavastamine. Näiteringi tegevuse tulemusena pidi valmima näidend osaliste

lugudest ja tegemistest Tori Põhikoolis, millega saaks anda edasi sõnumi ka vaatajatele nutisõltuvusest vabanemise vajalikusest ja sõprade olemasolu olulisusest ning et see näidend oleks ka Tori Põhikooli kooliperele kooli 145. juubeli kingituseks.

Esimestel tundidel tutvustasin näitringi sisu ja pikaajalisemaid eesmärke ning iga tunni alguses tunni eesmärke ja tegevusi, kuid siiski oli vahepeal õpilasi, kes küsisid, et miks me sellist harjutust või mängu teeme, miks me kohe näidendi kirjutamisega pihta hakka või miks me juba näidendit harjutama ei hakka. Ehk kõik õpilased ei mõistnud milline on mingi teatud tegevuse eesmärk. Seepärast selgitasin arusaadavamalt õpilastele selle tunni konkreetse harjutuse või mängu kasulikkust. Sellest järeldub, et minu selgitus grupile eesmärkide osas oli siiski vahetevahel puudulik.

Leidsin aega, et järgmist tundi planeerida kohe peale eelneva tunni lõppu, et oleksid värskelt meeles kõik emotsioonid ja teaksin kuhu järgneval tunnil edasi liikuda. Selline korraldus sobib minu loomusega ja toimis hästi.

Osalejatega sideme loomine ei põhjistanud mulle probleeme. Samas mõeldes esimestele tundidele meenuvad mulle need samad vaiksed ja pigem tagasihoidlikud õpilased, keda mul tuli veidi rohkem julgustada ja ergutada. Enda, kui juhendaja enesekehtestamisega ei olnud probleeme ning minu märkusi ja antud korraldusi kuulati ning küsimustega pöördui julgelt minu poole.

Kohati arvan, et tundi planeerides olid alguses sissejuhatavad mängud liiga aeganõudvad ehk mahukad. Kuid ilmselt just tänu sellistele eelnevatele tegevustele, mis noortele väga meeldisid, õnnestus noorte kiire avanemine eakaaslastele ja mulle ning koostöö näidendi kirjutamisel ja lavastamisel. Kuna aga aeg oli piiratud, siis tundide tempo oli esialgu planeeritust natukene kiirem, kui ta oleks võimud olla. Arvan, et kui oleks võimalik, oleks mõistlik planeerida näiteringi tunnid topelt tundidena. Ehk minu kogemus näitab, et näiteringi toimumiseks ja kõikide osade (soojendus harjutused ja mängud, näidendi proov, lõpu harjutus või mäng) rahulikuks läbi tegemiseks võiksid näiteringi tunnid toimuda topelt tundidena ehk kaks 45. minutilist tundi järjest.

Kuna tegemist oli minu esimese iseseisva näiteringi läbiviimisega, siis selle käigus puutusin palju kokku protsessis tekkivate uute probleemide, ideede ja emotsioonidega. Kuna ei tekkinud olukorda, kus ma ei oleks osanud tekkinud probleemile lahendust leida

või võtta seisukohta või mõnele osaleja poolt tekkinud küsimusele vastata, siis arvan, et suudan antud valdkonnas orienteerida, tekkinud küsimustele reageerida ja lahendusi otsida.

Pean oma suurimaks nõrkuseks seada, et eelnevalt olin küll saanud erinevaid rakendusteatri alaseid praktikaid kultuuriakadeemias õppides, kuid näiteringi iseseisvat algusest lõpuni läbiviimise kogemust mul siiski ei olnud. Kuigi meetodid ja töövõtted olid mulle tuttavad ja olen neid varem väiksemas grupis ka kasutanud, muutis nende kasutamine antud grupis keerukaks eelkõige grupiliikmete vanuseline erinevus ja grupi suurus.

Varasemalt saadud praktikates olen üldjuhul võtnud endale väiksemaid juhendamise kohustusi ning olen enda nõrgaks küljeks pidanud eneseväljendamist. Antud grupiga tundsin aga, et juhtisin üsnagi professionaalselt grupi tegevust ja grupp kuulas minu mänguandeid, korraldusi ja selgitusi. Enda tugevaks küljeks olen alati pidanud head suhtlemisoskust ja kontakti loomist noortega, kiiret ümber orienteerumist antud valdkonnas ja oskust probleeme lahti mõtestada ja osalejaid kaasa mõtlema ja -tegutsema panna.

Samuti on üheaegselt minu tugevuseks kui ka nõrkuseks minu esmapilgul „hullud“ ideed. Nõrkuseks just seepärast, et ma olen valmis alati enda ideid teostama ning nende ideede teostamine võtab üldjuhul minult palju energiat ja aega. Kuid tugevuseks just seepärast, et ma olen enda ideede teostamiseks valmis panustama seda aega ja energiat. Ehk näiteks just see sama näiteringi näidend. See oli esmapilgul hull idee, et jõuda näiteringiga selliselt limiteeritud ajaga valmis kirjutada näidend ja see ka lavastada. Kuid kuna ma leidsin erinevaid lahendusi ja lisa aega, siis saime me sellega siiski hakkama. Ma tõesti usun enda hulludesse ideedesse ja ma tunnen igakülgset rõõmu ja positiivsust, et ma siiski selle suure asja ette võtsin. Samuti ei ole ma saanud negatiivset tagasisidelt ehk jäid ka kõikidele osalisele näiteringist alles positiivsed emotsioonid ja mälestused. Midagi vahvat sai koos ära tehtud ja see hea tunne jääb meelde. Ma olen veendunud, et senikaua kuni minus on veel „hulle“ ideid, siis peitub minus veel küllaga loomingulisust ja loovat mõtlemist.

Päris esimesed tunnid olid õpilased vaiksed ja tagasihoidlikud. Tundide edenedes aga nad avanesid ja vahepeal tekkis isegi olukord, kus suminat oli ruumis väga palju ning olukorda pidi hakkama rohkem kontrolli all hoidma. Leian tagasi vaadates, et tunnid täitsid oma eesmärgi sotsiaalse poole pealt ning pakkusid kindlasti ka rohkem koolirõõmu. Märkasin mõnda õpilast, kes esimestes tundides hoidsid omaette ega suhelnud kellegagi. Viimastes

tundides olid nad palju avatumad ja nautisid protsessi väga. Saan kindlalt ka öelda, et tundide edenedes esines aina vähem ka distsipliini probleeme. Kui vahepeal mõni õpilane ajas kaaslasega juttu ja pidin mõningaid õpilasi korrale kutsuma, siis selliseid probleeme enam tundide edenedes ei esinenud. Õpilased kuulasid huviga teiste õpilaste arvamust ja andsid üksteisele aegamööda sõna. Ning samuti kuulati tähelepanelikult harjutuste ja mängude juhiseid minult kui juhendajalt. Väga meeldiv oli sellise grupiga töötada ja näha sellist arengut.

Näidendis esile kerkivatele probleemide eesmärgiks oli panna osalejaid ja vaatajaid mõtlema tänapäevases koolis loodud telefonikeelu olulisusele ja nutisõltuvusest vabanemisele. Ma soovisin saavutada olukorda, kus keskmine kooliõpilane tunneb ennast filmi vaadates ära ning mõistab, miks on koolis loodud vahetunni tegevused ja miks on ära keelatud telefonide kasutamine 1.-6. klassi õpilastel. Minu eesmärk sai täidetud, kuna osalistelt saadud tagasisidest selgub, et nad mõistsid näidendis esile kerkinud probleemi sisu – kodukorda ei ole telefoni keeld pandud mitte õpilaste kiusamiseks, vaid just omavahelise suhtluse toetamiseks.

Näitering sobis Tori kooli suurepäraselt ja nagu osalejate vanuselisest erinevusest saab järeldada, oli huvi sellise näiteringi tegevuse vastu igas põhikooli vanusegrupis.

Kuna näiteringi tundide arv oli ettenähtud iganädalaselt 1 akadeemiline tund nädalas, siis oleksin kindlasti tegelenud rohkem õpilaste diktsiooniga. Kõik näitlejad harjutasid kodus oma osa lugema, aeglaselt ja kõike selgelt välja hääldama. Samuti lugesime valminud näidendit pidevalt ka proovides. Lugesime ka nii, et istusime ringis ning iga üks luges enda osa. Kui kellegile jäi midagi arusaamatuks, lugesime veelkord. See toimis hästi, sest teisi kuulates mõistab õpilane, kuidas ta ka ise peab ennast väljendama, et teised teda hästi kuuleksid ja temast aru saaksid. Nii laval kui ka kaamera ees rääkides, peab mõtlema sellele, et kas ka publik minust aru saab. Kuid nii mõneski stseenis kuulen ma siiski kiirustavat häält, milles öeldu võib jääda esmakuulajale arusaamatuks. Näitlejatega, ei pea harjutama vaid lavalist liikumist ja pähe õppima teksti, vaid ka teksti kuulajani jõudmist. Ehk kas kuulaja saab sinust aru ja kas ta saalis olles ka kuuleb, mida sa laval kõneled. Seda me näiteringis ka harjutasime, kuid tunnen, et kui meil oleks olnud rohkem aega, oleksime selle kallal veel tööd teinud.

Mõeldes tagantjäreli kogu sellele protsessile, valdavad mind erinevad emotsioonid. Üks suur emotsioon on „Appi, appi me ei jõua ajalisel sellega valmis!“. Kuna õpilastele

meeldisid näiteringi tunnid ja kõik nautisid seda protsessi, siis ei soovinud ma liigselt õpilastele pinget tekitada, öeldes, et me peame kiiremini edasi liikuma.

Samas iga kord peale näiteringi tundi, nähes kui entusiastlikult õpilased iga uue ideega kaasa tulid, valdas mind suur rahulolu tunne, et vaatamata sellele tulemusele, nautisime ja õppisime me kõik midagi igast hetkest.

Kuigi kõik osalised nautisid tehtud tööd, valdasid mind kõhklused ja kahtlused, kuidas võtavad tulemuse vastu minu kolleegid ja kaasõpilased. Üks asi on teha ja osaleda protsessis, mõista selle töö kulgu, kuid teine asi on vaadata ainult tulemust. Meie esitus võeti väga hästi vastu.

Film näidendist, ei olnud algne plaan ja mul puuduvad oskused filmi kokku monteerida ning arvestada erinevate tehniliste probleemidega, võib filmis esineda vigu. Kuna on digikultuuri aasta, siis mul on väga hea meel, et võtsin vastu otsuse minna näiteringiga sellist teed ning õppida kogemuse kaudu midagi uut ka ise juurde. Olen tulemusega üsna rahul. Kindlasti on asju, mis oleks saanud teisiti teha ja professionaali silmale pakub see film kindlasti palju kriitikat, kuid minu esimese kogemuse kohta on see väga hea tulemus.

Arvan, et Tori Põhikooli näiteringiga tuleks kindlasti jätkata! Nägin, kuidas õpilased nautisid seda protsessi ja tulemust.

KOKKUVÕTE

Minu loov-praktilise lõputöö eesmärk oli läbi näidendi loomise, lavastamise ja salvestamise luua loov keskkond, et minu juhendamisel ja kaasa aitamisel avardada laste loovmõtlemist, parandada nende suhtlemisoskusi ning toetada isetegemist, iseolemist, isemõtlemist.

Andsin lastele võimaluse loomeprotsessis aktiivselt osaleda. Enamus õpilased said esmase näitlemise kogemuse. Õppisid lahendama ja mõistma näidendis esile kerkinud probleeme. Nad kogesid läbi vahetu suhtlemise ehedaid emotsioone.

Näiteringi tundide planeerimine ja läbiviimine iseseisvalt sellises mahus oli minu jaoks põnev väljakutse. Kogegin näidendi loomise ning lavastamise muresid ja rõõme juhendaja rollis. Sain rakendada nii enda kui ka näidendis osalevate õpilaste ideid näidendi loomisel, lavastamisel ja salvestamisel. Minu eesmärk pöörata tähelepanu nutiseadmete liigsele kasutamisele noorte hulgas ning sellest tulenevatele suhtlemisprobleemidele, õnnestus. Kogegin läbi näidendi loomise ka draamameetodite efektiivsust õpiprotsessis ja vahetu suhtlemise elavdamisel. Mõistsin, et draama meetodid on tulemuslik viis äratada noortes näitlemishuvi ja noorelt noorele esitatud viisil anda edasi ka oluline sõnum.

Planeerimisel ja kavandamisel puutusin kokku erinevate autorite materjalidega, kellest mitmete tööd on mulle juba varasemalt tuttavad. Autorid nagu Simmerman, Owens ja Hein on olnud mulle suureks inspiratsiooniks näiteringi tundide läbiviimiseks.

Näidendi loomine ja salvestamine oli kahtlemata uus ja põnev kogemus kõigile osalejatele. Ainetundide kõrval andsid need tunnid õpilastele. Tekkis rohkem usaldust eakaaslaste suhtes ning õpiti üksteist nägema erinevates situatsioonides. Mul oli siiralt hea meel näha õpilaste arengut suhtluses ning üksteisega arvestamist. Leian, et meie ühiselt loodud näidend ja selle loomeprotsess ise on õnnestunud ning arvan, et antud näiteringi tunnid on olnud heaks alguseks minu juhendaja karjääris.

KASUTATUD ALLIKAD

Künnarpuu, M. 2016. Nutiseadmete kasutamine vahetundides II kooliastmes kahe Tartu kooli õpilaste hinnangute põhjal. [Magistritöö]. Tartu Ülikool. Sotsiaalteaduste valdkond. Tartu.

Kütt, P. & Hannus, K. 2007. Noorsootöö käsiraamat. Tallinn: Tallinna Spordi- ja Noorsooamet, MTÜ Noorte AMG.

Noorsootöö seadus. RT I 2010, 44, 262.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017039?leiaKehtiv>, (20.04.2020).

Oomer, M. 2001. Teater kui meetod. Eesti Harrastusteatri Liit. Tallinn.

Owens, A. & Barber, K. 2014. Draamakompass. Protsessdraama käsiraamat.
<https://core.ac.uk/download/pdf/154745764.pdf>, (26.08.2019).

Pesti, M. 2012. Rakendusteater: Mõisteid ja seletusi. Praktikad Eestis.
<https://issuu.com/teatriliiit/docs/teatrielu2012e/86>, (08.10.2019).

Saage-Vahur, L. 2002. Teatriõpetus koolis.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/54427/teatri_ja_teaduse_ocr.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (23.08.2019).

Simmermann, A. 2018. Rakendusteatri praktikad MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogrammi leinatoetuslaagrites aastatel 1995–2017. [Töö doktorikraadi taotlemiseks]. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. Tallinn.

TORIPK. 2020. Tori Põhikool. <https://toripk.ee/dokumendid/uldine/>, (13.02.2020).

LISAD

Lisa 1 Näidendi käsikiri

ENNE ESIMEST STSEENI

JUTUSTAJA: Tere,(PAUS) meie oleme Tori Põhikooli näiteringi õpilased ja täna jutustame teile loo Marist.

STSEEN 1

PIDULIKUD RIIDED KÕIGIL! +Aabits,mikrofonid, lastelaul taga, kauistatud aula!

JUTUSTAJA: Tori on väike kohake Pärnumaal, Tori Põhikoolis õpib umbes 200 last. Tori Põhikool on kodukool Tori kandi noortele, mis asub kaunil Pärnujõe kaldal. Täna on 1. september aastal 2011. Mari on 7 aastane armas ja rõõmsameelne Tori kandi tüdruk. Mari on käinud juba 5 aastat Tori lasteaias. Täna on aga kätte jõudnud Maril väga tähtis päev, esimene koolipäev (paus)Ta on koos teiste esimesse klassi minejatega Tori põhikooli Aula laval. Ega ta päris hästi aru saa, mida kõik seal mikrofoni taga kõnelevad ja mis nüüd edasi saama hakkab. Talle pakuvad pigem huvi tema kõrval istuvad lapsed...

MARI: (Vaatab ringi, sosistab sõbrannaga ja torgib sõpra, kõlgutab jalgu)

JUTUSTAJA: ja et tema ema ja isa ikka teda näeksid..

MARI: (Lehvitab)

EMA JA ISA: (Lehvitavad vastu)

DIREKTOR: „Palume aabitsale järgi tulla Maril!“

MARI: (Läheb lavalt alla, haarab aabitsa, hakkab juba tagasi minema)

ÕPETAJA 1: Tule veel siia surume kätt, just nii, tubli tüdruk!

MARI: (Hakkab jälle ära minema)

ÕPETAJA 2: Tule teeme pilti kaa! (Haarab mari kaendlasse ja teevad pilti)

FOTOGRAAF: (Teeb pilti)

MARI: (Läheb lavale oma kohale tagasi isutma)

DIREKTOR JA ÕPETEJAD: (Lähevad tagasi oma kohtadele mikrofone taha)

ÕPETAJA 2: Esimest koolikella helistab direktor Pille Usin.

DIREKTOR: (Helistab koolikella)

PUBLIK: (Plaksutavad)

STSEEN 2

Klassiruumis- TAVALISED RIIDED KÕIGIL! + AABITS

JUTUSTAJA: Mari õpib koolipingis kõvasti, et saada kõik tähed hoolega pähe.

MARI: (Loeb aabitsast ühe lõigu)

KLASSIKAASLASED: (Samal ajal loevad ka aabitsat, ajavad vahepeal natuke juttu ja ootavad oma ettelugemise korda)

ÕPETAJA: Väga tubli! Aga kodus loe ikka veel paar korda.

MARI: (Paneb aabitsa pahuralt kinni sest arvas, et tal tuli hästi välja ja ta ei pea rohkem kodus lugema, kõnnib oma kohale)

STSEEN 3

Fuajees - ÕUE RIIDED MARIL, ÕPETAJAL TAVALISED RIIDED! + helkurid+kott prügiga

JUTUSTAJA: Klassijuhataja annab lisaks õppimisele ka palju erinevaid ülesaneid. Kül palutakse ühel päeval tuua kooli prügi, teinapäev jälle helkureid. Ühel päeval lausa paluti tuua leiba ja pihlakaid.

MARI: Tere hommikust õpetaja, siin on see prügi mille pidi koduteelt korjama ja siin on minu helkurid sellele helkuripuule. Kas ma helkurid võin ise puule riputada? (Seisab mõlemas käes on midagi ja sirutab käed õpetaja poole)

ÕPETAJA: (Võtab Mari käest prügi koti enda kätte) Jah, aga mine kiirelt, kohe heliseb ka kell tundi!

MARI: (Jookseb helkurid käes jälle uksest välja)

STSEEN 4

Klassiruumis- TAVALISED RIIDED KÕIGIL! A4 paberid+kriit ja tahvel+õpetaja kepp

JUTUSTAJA: Marile meeldib pikapäevarühmas mängida õpetajat.

MARI: (Võtab õpetaja kepi kätte ja kukub kõva häälega seletama.) „kõik oma kohale, kas te saate kõik oma kohale, miks te mind ei kuula, kohe kohale. Nüüd joonistate nii nagu mina joonistan.. See on tüdruk... (kõnnib õpilase juurde, vaatab tema tööd ja ütleb) Sa ei oska üldse joonistada. Ma panen sulle hindeks nulli... “

KLASSIKAASLASED: 1: (solvub, hakkab nutma) 2: „Ma ei mängi enam“ (kõnnib minema)

STSEEN 5

Hj ruum, nagu kodus- MARIL PRINTSESSI KLEIT JA KROON, SUKAPÜKSID VÕI RETUUSID JA VALGE T-SÄRK! EMAL TAVALISED RIIDED!

JUTUSTAJA: Koolis on tulemas Stiilinädal ja ka Mari soovib sellest osa võtta. Koos emaga valmistatakse kodus.

MARI: (Lamab voodis, seletab kõva häälega pahuralt) „Mina tahan olla printsess“

EMA: „Ma tean kulla Marikene, ma ju otsin sinu printsessi kleiti praegu “,..(tuulab kapis ja kastides) „ja siin see ongi. (paneb Marile kleidi üle pea selga) „Nüüd veel kroon pähe“ (võtab krooni paneb pähe) „ja valmis sa oledki“

MARI: „Emme ma olen kõige ilusam printsess!“ (Keerutab ja tunneb ennast uhkelt)

EMA: (Tunneb ennast rahulolevalt)

STSEEN 6

Aulas klaveri juures - TAVALISED RIIDED KÕIGIL!

JUTUSTAJA: (lugeda kõik eraldi)

Mari proovis kätt spordiringis (klipp pallimängust),

Ka tantsuringis (klipp tantsust),

Proovis ka kätt kunstiringis (klipp joonistamisest),

Ka pillimängus (klipp klaveritunnist),

Kuid ükski neist aladest ei meeldinud talle väga.

JUTUSTAJA: Muusika õpetaja on aga märganud, et Maril on potentsiaalne lauluoskus. Nimelt kui juba varajases eas hakata tegelema asjaga, mis sul hästi välja tuleb, võib sinust suurena saada professionaal.

MARI: (Laulab koos klassiõega laulu „Seeneralli“)

Starti, starti seened kallid. Kohe algab seene ralli! Mina kohtunikuks ees, finiš minu korvi sees. Jne...

STSEEN 7

Aulas kuuse ees - JÕULULIK PIDULIK KLEIT MARIL! JÕULUVANAL KOSTÜÜM!

JUTUSTAJA: Kätte on jõudnud jõulud ja ka koolis külastab lapsi jõuluvana. Ka Mari on hoolega õppinud luuletusi, et jõuluvanalt kommipakki saada.

JÕULUVANA: Tere Mari!

MARI: Tere!

JÕULUVANA: Kas sa oled see aasta ka hea laps olnud?

MARI: Jaa, loomulikult!

JÕULUVANA: Kas sa mulle mõnda luuletust või salmi ka tahad lugeda?

MARI: (Luuletus jõuluvanale – istub põlvel)

Sahin. Krabin. Kus see tuleb? Tillukesed jäljeread?

Väiksed sammud üle lume! Kes küll hiilinud on seal?

Äkki oravad on käinud? Näe seal pähkel lume peal!

Teele poetanud on punamarju siidisaba, neelen head!

Külmas öös on juba peidus, hele jõuluootus!

Päkapikud käivad ringi. See on nende saatus. (D.J)

JÕULUVANA: Oi kui armas ja tubli tüdruk! Mul on sulle siin ka üks kommipakk ja pikk pai ka!

MARI: Aitäh! (teeb kniksu)

STSEEN 8 – 5kl

*Klassiruumis, arvuti klassis- ÕPETAJAL PRILLID, TAVALISED RIIDED-ERINEVAD!
PINTSAK NT, ÕPILASTEL TAVALISED RIIDED!*

JUTUSTAJA: Möödus aeg ja Mari on saanud juba 11 aastaseks ja jõudnud 5. klassi. Uued õpetajad ja uus klassisüsteem vajab harjumist, kuid klassikaaslased on vähemasti samad. Uusi õpetajaid on palju. Õpetajad on kõik väga erinevad.

JUTUSTAJA: Kellel kombeks prille ninale tõsta

ÕPETAJA JA 5.KL ÕPILASED: (klipp õpetajast, kes naljakalt prille ninale tõstab ja klass kellele see palju nalja pakub)

JUTUSTAJA: kes aga räägib väga monotoonse häälega nii, et uni kipub peale tulema

ÕPETAJA JA 5.KL ÕPILASED: (klipp õpetajast, kes räägib aeglaselt ühe tooniga ja õpilased vajuvad väsinult lauale),

JUTUSTAJA: mõni aga kisab kole kileda häälega 45 min jutti

ÕPETAJA JA 5.KL ÕPILASED: (klipp õpetajast kes pahuralt kisendab ja õpilastest, kes kõrvu kinni katavad).

JUTUSTAJA: On ka õpetajaid, kes oma tunnis räägivad nii huvitavaid lugusid, et tahaks kohe rohkem tema tunnis käia

ÕPETAJA JA 5.KL ÕPILASED: (klipp õpetajast, kes räägib väga entusiastlikult oma õppeainet ja õpilastest, kes tahavad küsimusi esitada ja kuulavad koolega, noogutavad kaasa).

JUTUSTAJA: Vahest hirmutavad õpetajad õpilased ka täitsa ära. Näiteks nagu ühel päeval juhtus arvuti tunnis. Nad ei osanud seda üldse oodata.

INFORMAATIKA ÕPETAJA: (jagab klassile paberid)

MARI: (Hakkab arvutit tööle panema)

INFORMAATIKA ÕPETAJA: Te ei suuda ikka üldse arvutist eemal olla ja paberil tööd teha. Nüüd ma vajutan ühte nuppu... HA_HA_HA (näitab näpuga arvutite poole ja arvutis pildid lähevad mustaks)

ÕPILASED: (Ehmatavad ära ja mõni on ka ükskõikne, hakkavad testi lahendama paberil)

STSEEN 9

Koridoris - TAVALISED RIIDED KÕIGIL! + SELJAKOTID JA NUTITELEFONID
+koolikell

JUTUSTAJA: Mari vaatab vanema astme õpilasi. Kell heliseb ja tormavad välja, üle koridori, kott käib nurka ja kuni kellani istuvad nutiseadmega nurgas.

ÕPILASED: (Samal ajal tegevus, väljuvad lassist, kott lohiseb kuskile, ise vajuvad koos mööda seina alla ja istuvad nutis ja omavahel ei suhtle, kuni kell heliseb tagasi tundi.)

MARI: „See on nii ebaõiglane. Miks nemad võivad olla telefonis aga mina ei või. Me oleme ka juba sama suured.“

JUTUSTAJA: 5 klassi õpilased tahaks ka jubedalt telefonis olla nagu vanema klassi õpilased aga koolis seda ju ei lubata, aga Mari on vahepeal klassikaaslastega koos ikkagi salaja vahetunni ajal nutiseadmes.

ÕPETAJA: (Õpetaja märkab ja võtab telefonid lastelt ära) „Mari, muidu korralik laps aga nüüd siis leian sind siit nii. Te teate reegleid! Teie vanemad tulevad teie telefonidele järgi“

MARI: Mida ma valesti tegin!

Heliseb koolikell*

VANEMAD ÕPILASED: kella helisedes longivad aeglaselt pea nutiseadmes klassi ja mõni unustab isegi oma koti võtta. unustab koti ja läheb tundi, tulevad lonkides kotile järgi.)

5. KLASSI ÕPILASED: Longivad aeglaselt klassi poole.

STSEEN 10

SPORDIRIIDEDE, SEELIK, KAAMERA

JUTUSTAJA: (kõik eraldi lugeda) Alates 5. Klassist on Maril ka palju rohkem võimalusi käia erinevates huviringides.

Ükspäev saab Jumpingu hüppamas käia (lõik jumpingu trennist),

teinepäev koolitantsus (lõik koolitantsust),

ja järgmisel päeval aga hoopis kaameraga mööda alevit ringi joosta (fotograafia ring ja liigub kaameraga mööda alevit).

MARI: (lõik jumpingu trennist), (lõik koolitantsust), (liigub kaameraga mööda alevit).

STSEEN 11

Aula laval– natuke pidulikum või lihtsalt viisakas riietus.

JUTUSTAJA: Vahetevahel saab näha ka õpetajate etteasteid, näha või kuulda millega õpetajad peale tundide andmise veel koolis tegelevad.

ÕPETAJA: (Õpetaja loeb oma koolipäevast räppides loo):

Mul on raamatutest kogu, olen nende „tädi“,

Hoidja-õps, kõik ühte soodu, ümber laste sädin.

Hommikul, kui kohale on vurand koolibussid,
juba tean, et Tiina vajab kahte „Kubujussi“.

Karla palub arvutisse- kribaks referaati.

Mussa õps, see jookstult soovib „Vitsalualu“ plaati.

Õpikuid veel puudu tuleb, kähku „tõmban traati“.

Kirjastuses hullud päevad, soove tukast saati.

Riiuleilt on juba loetud „tomuskid“ ja zombid.

„Ehk veel lugemata, neiu, on sul“ Verikambi“,

Lihtsas, kaunis emakeeles „Kevade“ ja „Vari“?

Oh, ma tean, Sul tuttavad ka Kratt ja Krõõt ja Mari!“

Selles ruumis pole vaja raamatute-sundi.

Ukselt õpetaja hüüab:“Kiirustage tundi!“

Viiendikel riime vaja, laval teha räppi,

soovijatel telefoni tõmbama peaks „äppi“.

Alles eile mälumängus proovisin Kahooti,

väikesed hallid ajurakud kokku jooksid hooti.

Peagi asendama tõttankehalise tundi.

Palgapäeval ikka pole ostlemise sundi.

Silmanurgast taas kord piidlennaastaruannet,
desktop ruumisolijailt ei nõua vaikimise vannet.

Juba vahetunni-kutsung: kuulen kisakoori,
kiirelt plaanidesse lisanlemmiku, kunksmoori –

Selles majas mul on palju arendavaid rolle:
tantsin, luuletan ja laulan, mängin Norra trolle,

Kooliperelt kokku kogunmuresid ja kilkeid,
riiulitest mööda suunan väikemeeste silkeid.

Olen selle kogu tädi, tööga panin täppi.

Aega lugeda kui oleks, veelgi enam Happy. (D.J.)

STSEEN 12

Aula - MUSTAD SÄRGID, RAHVARIIDE SEELIK,

JUTUSTAJA: Tantsu- ja laulunumbreid esitavad õpetajad vähem. Ükskord aga kui selline harv juhus oli, said lapsed palju nalja. Õpetaja seelik vajus keset tantsu lihtsalt alla. Õpetaja aga ei lasnud ennast sellest häirida. Küll see oli alles naljakas.

ÕPETAJAD SAMAL AJAL: (tantsivad laval ja õpetajal vajub seelik alla.)

STSEEN 13

Aula – NOKAMÜTSID JA PUSAD

JUTUSTAJA: Ka õpilased esinevad õpetajatele ning saab kuulata huvitavaid lugusid tänapäeva õpistiilidest.

ÕPILASED:

Juba üle poole aasta lendab digipomm.

Õppetunnid kolimas on digitori.com

Oh kui hirmus päris algul plehku pani äpp.

Loodustunnis tahvlitesse tõmmatud sai map.-

10 väikest pärdikut seal jälitasid ahvi

Kiirustavad sõrmekesed takerdusid klahvi.

Kuumenenud juhtmed ajus kinni jooksid hooti,

Füüsikas ja mates kui sa proovitud kahooti.

Vahel leidus päevasid kui Villakust sai villand-

Sõnapaarid nutiseadmeis läksid puna-lillaks.

Õhinaga avatud sai easy note cards.com

Teadsaime mängids mis bingo baker on

Harjutades vaibunud on kurblik digi-vigin.

Mööda klasse tempot tõstab tahvli-käru krigin.

Igast digiseadmest saab aja jooksul komm.

Sügisel taas alustame Jopardy.punkt.com (D.J.)

STSEEN 14 - 9.kl

PIDULIKUD RIIDED KÕIGIL!

JUTUSTAJA: Jõudes 9. klassi, saadetakse esimesel koolipäeval lavale 1.klass. Mari ei mäleta hästi enam seda päeva, kuid kummaline on vaadata, kui väikesed on need esimese klassi lapsed,

DIREKTOR: palume aulasse esimese klassi õpilased, keda saadavad esimesel koolipäeval lavale 9. klassi õpilased. Samuti tervitame ka esimese klassi õpetajat Anne Rätspat!

Õpetaja: (pane saateks muusika)

1. KL ÕPILASED JA 9. KL ÕPILASED: (Kõnnivad käsikäes lavale. 9. kl õpilane paneb 1.kl õpilase toolile istuma ja tuleb lavalt alla)

MARI: (tuleb lavalt alla ja ütleb möödaminnes nagu endamisi) „ei tundu küll reaalne, et ka mina kunagi kooli tulles nii väike olin.“

MARI JA 1. KL ÕPILANE: (dialoog)

Ütle, palun, miks on meile üldse kooli vaja?

Lasteaias käisin seni terve eluaja.

Nüüd pead palju teada saama. Seda pole vähe!

Siin saad laulda, mängida, küll tarkus ka jääb pähe!

Komme juba oskan liita. Mul on palju nutti.

Palli järel joosta jõuan kaua ühtejutti.

Ei siin keegi joosta luba! Olla tuleb kuss.

Väljast tulles varba otsa panna puhas suss.

Vaata! Täna kingiks sain ma esimese raamatu.

Kuid siin mõni sõna mulle siiski arusaamatu.

Kool on vahva, ära pelga! Pole hullu sundi.

Kõige kiiremalt ma tõttan... ikka vahetundi. (D.J.)

STSEEN 15

TAVALISED RIIDED KÕIGIL!

JUTUSTAJA: 9.kl on Marile samuti olnud muutuste aeg. Mari heledatest juustest, on suvega saanud tumepruunid. Kuid võrreldes 5.klassiga, ei ole Maril enam tungi istuda nutitefonis, tal on palju olulisematki teha.

MARI: (tõgab vahetunnis nutitefonis istuvat klassiõde) Mida sa istud siin koguaeg, midagi paremat pole oma eluga teha või?

JUTUSTAJA: Mari on osalenud erinevatel lauluvõistlustel ja saanud mitmeid esikohti. Ta esineb alati ka kooli suurematel sündmustel.

ÕPETAJA: (näeb vahetunnis õpilast) Mari, varsti on tulemas sügise sünnipäev, ma mõtlesin, et sa võiksid ühe loo sügisest esitada aktuse ajal.

MARI: (jutustab klassiõdedega vahetunnis, kuni tuleb õpetaja) Jaa loomulikult, miks ka mitte, varsti pean ka laulukonkurssil esitama ühe loo, siis saan ehk selle sama ka seal esitada.

ÕPETAJA: Väga hästi! Tule peale tunde korraks minu klassist läbi ja arutame seda täpsemalt!

MARI: olgu!

STSEEN 16

TAVALISED RIIDED KÕIGIL!

JUTUSTAJA: Mari tegeleb paljude huvialadega ning tihtipeale juhtub, et ka nädalavahetused tuleb koolis veeta.

MARI KLASSIÕDE: Mis sa nädalavahetusel teed? Saaks kokku ja vaataks koos filmi või midagi.

MARI: Ma see nädalavahetus ei saa. Mul on arvutimängude öö

MARI KLASSIÕDE: Okei aga siis ehk järgmine nädalavahetus?

MARI: Siis ma ka ei saa, meil on ju klassiöö ja no peale seda on mul näiteringi öö ja siis sellest järgmine nädalavahetus on mul veel õpilasesinduse öö ja lauamängude öö ja siis veel... Noo koguaeg on mingi öö..

MARI KLASSIÕDE: Kodus ka saad olla vahepeal või?

MARI: Jõuluvaheajal...

STSEEN 17

TAVALISED RIIDED KÕIGIL!

JUTUSTAJA: Koolis on ka teisi ilusaid lauluhääli, koos tüdrukutega on loodud ka oma trio, ning vahetevahel musitseeritakse ja õpitakse uusi laule koos ka vabal ajal.

MARI JA SÕBRANNAD: (laulavad koridoris kitarri saatel laulukest)

STSEEN 18

JUTUSTAJA: Kuna Maril on peale kooli tegevusi päris palju, siis jäävad ka koolitükid vahepea unarusse.

Klassiõde: Hei Mari, mis sa eksami said?

MARI: Kolme

Klassiõed: Jess ära tegime! (viska viis)

STSEEN 19

KÕIK NÄITERINGI ÕPILASED: (laulavad ühislauluks Tori kooli valsi refääni)

Kool, meie kool, armas kool, saadad sa inimest igal pool.

Osaks me elust saad lapseas, meenud ka siis, kui hall on pea.

Õpetad tarkusi, kasvatad hoolt, vormid me mõistust peru ja noort,

kingid meil sõpru ja tuttavaid häid, aastate kauguselt kaunim veel näid!

(E. Katai G. Männik)

Lisa 2 Salvestus “Tänapäeva koolilugu”

CD lisatud köidetud lõputööle.

SUMMARY

CREATING, DIRECTING and RECORDING a PLAY in a DRAMA CLUB at TORI BASIC SCHOOL.

The aim of my creative-practical thesis was to create a challenging environment by writing, directing and recording a play in order to enhance children's creative thinking, improve their communication skills and support independence, self-management and sustainability through my guidance and assistance.

I provided the children with the opportunity to actively participate in the creative process. Most students gained their first acting experience. They learned to solve and understand the problems that were addressed in the play. They experienced genuine emotions through direct communication.

Planning and conducting the drama lessons on my own was an exciting challenge. I experienced the worries and joys of creating and directing a play as a teacher. I was able to apply my ideas and those of the students participating in the play in the creating, directing and recording process. My aim to draw attention to the excessive use of smart devices by young people and the resulting communication problems, was successful. While creating the play, I also experienced the effectiveness of drama methods in the learning process and in stimulating direct communication. I realized that drama methods are an effective way to arouse young people's interest in acting and also to convey an important message in a young-to-young way.

During the planning and designing period, I came into contact with the works by various authors, many of whose works were already familiar to me. Authors, such as Simmerman, Owens and Hein, have been a great inspiration for me when conducting the drama classes.

Creating and recording a play was undoubtedly a new and exciting experience for all participants. In addition to ordinary lessons, these sessions provided students with new knowledge. They gained more trust in their peers and learned to see each other in different situations. I was sincerely pleased to see the students' development in communication and to witness the extent they were able to consider each other. I think that the play and the

creative process itself were successful, and I think that the lessons at this drama club were a good start for my career as a drama teacher and supervisor.

LIHTLITSENTS

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Tessa Meltsas (sünnikuupäev: 25.03.1996)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) enda loodud teose

„Näidendi loomine, teostamine ja salvestamine Tori Põhikooli näiteringis“

mille juhendaja on Allan Kährik,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni; 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **20.05.2020**